

FORVENTNINGSUNDERSØKELSE FOR NORGES BANK 1.KVARTAL 2015

Undersøkelse blant økonomieksperter, parter i arbeidslivet,
næringslivslederne og husholdninger

26.02.2015

FORORD

På oppdrag for Norges Bank utfører Epinion kvartalsvise forventningsundersøkelser i Norge om inflasjons-, lønns-, valutakurs- og renteutviklingen blant økonomer i finansnæringen og akademia, partene i arbeidslivet, næringslivsledere og husholdninger. Bakgrunnen for undersøkelsen er at Norges Bank retter pengepolitikken inn mot et mål om lav og stabil inflasjon. Forventninger til den fremtidige prisutviklingen kan i seg selv spille en rolle for den faktiske prisutviklingen. En regelmessig spørreundersøkelse kan bidra til større innsikt i disse spørsmålene.

Det er gjennomført undersøkelser blant tre målgrupper. Nettundersøkelser ble gjennomført blant økonomer innenfor finansnæringen og akademia, samt representanter for partene i sentrale arbeidslivsorganisasjoner, og ledere i næringslivet. Telefonintervju ble gjennomført med et tilfeldig utvalg av privatpersoner fra norske husholdninger.

Forventningsundersøkelsen er hittil gjennomført over 50 ganger, og ble første gang gjennomført i februar 2002. Epinion har publisert undersøkelsen fra og med 1. kvartal 2015. Undersøkelsen er tidligere gjennomført av Opinion og TNS Gallup.

Oslo, februar 2015

Ansvarlig for undersøkelsen hos Epinion er:

Sissel Medby

Direktør for forretningsutvikling

Telefon: 901 71 899

E-post: sissel.medby@epinion.no

INNHALDSFORTEGNELSE

Forord	2
Innholdsfortegnelse	3
Sammendrag	4
- Kort sammendrag av resultater for økonomieksperter	5
- Kort sammendrag av resultater for partene i arbeidslivet	5
- Kort sammendrag av resultater for næringslivslederne	6
- Kort sammendrag av resultater for husholdningene	7
Spørreskjema	8
Tabeller og grafer	9
Resultater – Økonomi eksperter	10
Resultater – Partene i arbeidslivet	19
Resultater – Næringslivslederne	26
Resultater – Husholdningene	37
Tekniske kommentarer – Økonomene og partene i arbeidslivet	48
Tekniske kommentarer – Næringslivslederne	49
Tekniske kommentarer – Husholdningene	50

SAMMENDRAG

De kortsiktige prisforventningene

Økonomenes forventninger til prisstigningen på varer og tjenester om 12 måneder er i første kvartal 2015 på 2,3 prosent, opp 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Partene i arbeidslivet forventer i første kvartal 2015 en prisstigning om 12 måneder på 2,2 prosent, ned 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Næringslivslederne forventer en prisstigning på varer og tjenester om 12 måneder på 2,4 prosent, det er 0,2 prosentpoeng høyere enn i forrige kvartal. Husholdningen forventer at prisene skal stige med 2,7 prosent om 12 måneder, en oppgang på 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Forventet utvikling i årslønnsvekst

I første kvartal 2015 er økonomenes forventninger til årslønnsveksten for 2015 på 2,9 prosent, ned 0,5 fra forrige kvartal. Både økonomer i finansnæringen og økonomer tilknyttet universitet/høyskoler tror lønnsveksten blir på 2,9 prosent i inneværende år. Forventet årslønnsvekst for 2015 blant partene i arbeidslivet er i første kvartal 2015 på 2,9 prosent, ned 0,5 prosentpoeng fra forrige kvartal. I første kvartal 2015 forventer næringslivslederne en lønnsvekst i egen bedrift for inneværende år på 2,6 prosent. Forventet lønns- og pensjonsutvikling blant husholdningene de neste 12 månedene er i første kvartal 2015 på 2,1 prosent, ned 0,2 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Forventet utvikling i lønnsomhet

I første kvartal 2015 er det en andel på 33,0 prosent av næringslivslederne som forventer bedret lønnsomhet i egen bedrift de neste 12 månedene. I forrige kvartal var det en andel på 28,3 prosent som mente det samme. Andelen næringslivsledere som forventer svekket lønnsomhet neste 12 månedene er i første kvartal 2015 på 27,5 prosent. Lønnsomhetsindeksen for de neste 12 månedene går opp fra -0,3 poeng i forrige kvartal til 5,5 poeng i første kvartal 2015.

Forventet utvikling i kronekursen

Andelen økonomer som i første kvartal 2015 forventer at kronekursen (målt ved konkurransekursindeksen) vil være styrket om 12 måneder er på 65,5 prosent, mot 42,9 prosent i forrige kvartal. Andelen økonomer som forventer en svekket kronekurs er på 5,2 prosent, mot 24,5 prosent i forrige kvartal. Andelen som forventer at kronekursen om 12 måneder vil være uendret er på 24,1 prosent. I første kvartal 2015 forventer det samlede utvalget av økonomer at kronekursen vil være styrket med 4,2 prosent om 12 måneder. Dette er en oppgang på 3,9 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Om undersøkelsen

På oppdrag for Norges Bank utfører Epinion kvartalsvise forventningsundersøkelser i Norge om inflasjons-, lønns-, valutakurs- og renteutviklingen blant økonomer i finansnæringen og akademien, partene i arbeidslivet, næringslivsledere og husholdninger. Bakgrunnen for undersøkelsen er at Norges Bank retter pengepolitikken inn mot et mål om lav og stabil inflasjon. Forventninger til den fremtidige prisutviklingen kan i seg selv spille en rolle for den faktiske prisutviklingen. En regelmessig spørreundersøkelse kan bidra til større innsikt i disse spørsmålene.

Denne rapporten med hovedfunnene fra forventningsundersøkelsen blir i sin helhet lagt ut på Epinions nettsider (www.epinion.no). Fra 2009 er undersøkelsen blant næringslivslederne utvidet slik at bedrifter med 20 ansatte eller flere er i målgruppen (mot tidligere 50 ansatte eller flere). I tillegg intervjues nå 500 bedriftsledere mot tidligere 300 intervju.

Undersøkelsene er gjennomført innen tidsrommet fra 2. til 20. februar 2015

SAMMENDRAG

Kort sammendrag av enkeltresultater for økonomiekspertene

Prisvekst på kort sikt

Økonomenes forventninger til prisstigningen om 12 måneder er i første kvartal 2015 på 2,3 prosent, opp 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Forventet prisstigning om 2 år holder seg uendret på 2,2 prosent fra fjerde kvartal 2014 til første kvartal 2015. Forventningene til prisstigningen om 5 år er 2,3 prosent, som er uendret siden forrige kvartal.

Forventninger til årslønnsvekst

Økonomene oppgir i første kvartal 2015 at de forventer en årslønnsvekst for 2015 på 2,9 prosent, ned 0,8 prosentpoeng fra forrige kvartal. For 2016 forventer økonomene en årslønnsvekst på 2,8 prosent. Økonomenes forventninger til den gjennomsnittlige årslønnsveksten om 5 år er på 3,1 prosent.

Kronekurs

I første kvartal 2015 er det en andel på 65,5 prosent av økonomene som tror at kronekursen vil stige i løpet av de neste 12 månedene. Dette er en oppgang fra 42,9 prosent i forrige kvartal. 5,2 prosent tror at kronekursen om 12 måneder vil være uendret, og 24,5 prosent tror at kronekursen vil være svekket. Gjennomsnittlig forventet stigning i kronekursen (målt ved konkurransekursindeksen) om 12 måneder er 4,2 prosent, mot 0,3 prosent i fjerde kvartal 2014.

Kort sammendrag av enkeltresultater for partene i arbeidslivet

Prisvekst på kort sikt

Partene i arbeidslivet forventer i første kvartal 2015 en generell prisstigning om 12 måneder på 2,2 prosent, ned 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Forventet prisvekst om 2 år er 2,6 prosent, opp 0,3 prosentpoeng fra forrige kvartal. Forventet prisstigning om 5 år er i første kvartal 2015 på 2,5 prosent, uendret fra forrige kvartal.

Forventninger til årslønnsvekst

Partene i arbeidslivet forventer i første kvartal 2015 en gjennomsnittlig årslønnsvekst for 2015 på 2,9 prosent, ned 0,5 prosentpoeng fra forrige kvartal. For 2016 forventer partene i arbeidslivet en årslønnsvekst på 2,9 prosent, ned 0,3 prosentpoeng fra kvartalet før. Forventet årslønnsvekst om 5 år er 3,0 prosent, ned 0,1 prosentpoeng fra fjerde kvartal 2015.

SAMMENDRAG

Kort sammendrag av enkeltresultater for næringslivslederne

Prisvekst på kort sikt

I første kvartal 2015 forventer næringslivslederne en prisstigning på varer og tjenester om 12 måneder på 2,4 prosent. Dette er 0,2 prosentpoeng høyere enn i forrige kvartal. Forventet prisstigning på varer og tjenester om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI), er på 2,9 prosent i første kvartal 2015.

Forventninger til innkjøps- og utsalgspriser

Det er en andel på 28,3 prosent av næringslivslederne som i første kvartal 2015 forventer at innkjøpsprisen vil øke mer de neste 12 månedene sammenlignet med de siste 12 månedene, opp fra 7,0 prosent i forrige kvartal. Andelen som forventer at innkjøpsprisen vil øke mindre er i første kvartal 2015 på 21,7 prosent, opp fra 18,7 prosent i forrige kvartal. Andelen som forventer at innkjøpsprisen vil øke omtrent like mye går ned fra 72,0 prosent i forrige kvartal til 49,3 prosent i første kvartal 2015.

Andelen av næringslivslederne som forventer at bedriftens utsalgspriser vil øke mer de neste 12 månedene sammenlignet med de siste 12 månedene er i første kvartal 2015 på 17,7 prosent, mot 11,0 prosent i forrige kvartal. Andelen som forventer at bedriftens utsalgspriser vil øke mindre er i første kvartal 2015 på 30,6 prosent, og andelen som forventer at bedriftens utsalgspriser vil øke omtrent like mye er på 50,5 prosent.

Forventninger til årslønnsvekst

I første kvartal 2015 forventer næringslivslederne en årslønnsvekst i egen bedrift for 2015 på 2,6 prosent, ned 0,4 prosentpoeng fra forrige kvartal. Næringslivsledernes forventning til årslønnsvekst i egen bedrift for neste år (dvs. i 2016) er i første kvartal 2015 på 2,7 prosent.

Forventninger til lønnsomhet

En andel på 36,7 prosent av næringslivslederne oppgir i første kvartal 2015 at lønnsomheten i egen bedrift er bedret i løpet av de siste 12 månedene. Andelen av næringslivslederne som oppgir at lønnsomheten har blitt svekket de siste 12 månedene er i første kvartal 2015 på 35,1 prosent, opp fra 28,8 prosent i forrige kvartal. Lønnsomhetsindeksen er i første kvartal 2015 på 1,6 poeng, ned fra 8,0 poeng fra forrige kvartal.

I første kvartal 2015 er det en andel på 33,0 prosent av næringslivslederne som forventer bedret lønnsomhet de neste 12 månedene. I forrige kvartal var det en andel på 28,3 prosent som mente det samme. Andelen av næringslivslederne som forventer svekket lønnsomhet de neste 12 månedene er i første kvartal 2015 på 27,5 prosent. Lønnsomhetsindeksen er i første kvartal 2015 på 5,5 poeng, opp fra -0,3 poeng i forrige kvartal.

Forventninger til sysselsetting

I første kvartal 2015 er det en andel på 26,6 prosent av næringslivslederne som forventer å ha flere ansatte om 12 måneder, mens en andel på 25,3 prosent forventer å ha færre ansatte om 12 måneder. Nettotallet for forventet framtidig sysselsetting (flere ansatte – færre ansatte) for første kvartal 2015 er 1,3 prosent, ned fra 7,7 prosent i forrige kvartal.

SAMMENDRAG

Kort sammendrag av enkeltresultater for husholdningene

Prisvekst på kort sikt

I første kvartal 2015 er det en andel på 61,7 prosent av husholdningene som tror at prisene på varer og tjenester er høyere nå enn for 12 måneder siden. Oppfattet prisendring blant husholdningene de siste 12 månedene er i første kvartal 2015 på 2,6 prosent.

En andel på 68,6 prosent tror at prisene på varer og tjenester vil bli høyere i løpet av de neste 12 månedene. Husholdningene forventer i første kvartal 2015 en prisendring på varer og tjenester om 12 måneder på 2,7 prosent, en oppgang på 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Forventninger til årslønnsvekst

Forventet årlig prisvekst om 2-3 år blant husholdningene er på 3,6 prosent i første kvartal 2015, ned 0,6 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Forventninger til renteutviklingen

Oppfattet endring av lønn eller pensjon i løpet av de siste 12 månedene er i første kvartal 2015 på 2,6 prosent blant husholdningene. Forventet lønns- og pensjonsutvikling de neste 12 månedene blant husholdningene er på 2,1 prosent, ned 0,2 prosentpoeng fra forrige kvartal. Andelen av husholdningene i første kvartal 2015 som forventer at nivået på innskudds- og lånerenter vil øke i løpet av de neste 12 måneder er på 21,1 prosent.

SPØRRESKJEMA

Til økonomieksperterne og partene i arbeidslivet:

- Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?
- Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?
- Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 5 år, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?
- Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i inneværende år?
- Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir neste år?
- Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir om 5 år?
- Tror du den effektive kronekursen målt ved konkurransekursindeksen om 12 måneder vil være styrket, uendret eller svekket?
- Hvor mye tror du den vil styrke/svekke seg?

Til næringslivslederne:

- Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?
- Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?
- Forventer du at bedriftens innkjøpspriser vil øke mer, omtrent like mye eller øke mindre de neste 12 måneder som i siste 12-måneders periode?
- Forventer du at bedriftens utsalgspriser vil øke mer, omtrent like mye eller øke mindre de neste 12 måneder som i siste 12-måneders periode?
- Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i inneværende år?
- Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir neste år?
- Har lønnsomheten i din bedrift, målt ved driftsmargin (EBITDA), blitt bedre, vært uendret eller blitt svekket de siste 12 månedene?
- Tror du lønnsomheten i din bedrift, målt ved driftsmargin (EBITDA), vil bli bedre, holde seg uendret eller vil bli svekket de neste 12 måneder?
- Sammenlignet med 12 måneder tidligere, har bedriften i dag flere ansatte, like mange ansatte eller færre ansatte?
- Tror du bedriften om 12 måneder vil ha flere ansatte enn i dag, like mange eller færre ansatte?

Til husholdningene:

- Sammenliknet med for 12 måneder siden, tror du prisene på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen, er høyere, om lag uforandret eller lavere enn nå?
- Omtrent hvor mye høyere/lavere, målt i prosent?
- Tror du at prisene på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen, i løpet av de neste 12 månedene vil være høyere, uendret eller lavere enn i dag?
- Omtrent hvor mye høyere/lavere, målt i prosent?
- Vil prisene stige raskere, i samme takt som i dag eller saktere?
- Hvor mye tror du prisene på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen, vil stige årlig om 2-3 år, målt i prosent?
- Sammenliknet med for 12 måneder siden, hvor mange prosent tror du din lønn eller pensjon har endret seg?
- Omtrent hvor mange prosent tror du din lønn eller pensjon vil endres de neste 12 månedene?
- Tror du nivået på innskudds- og lånerenter vil øke, forbli uendret eller falle de neste 12 månedene?

TABELLER OG GRAFER

Økonomiekspertene

1. Forventet prisstigning om 12 måneder
2. Forventet prisstigning om 2 år
3. Forventet prisstigning om 5 år
4. Forventet årslønnsvekst for inneværende år
5. Forventet årslønnsvekst for neste år
6. Forventet årslønnsvekst om 5 år
7. Forventet utvikling i kronekursen om 12 måneder
8. Gjennomsnittlig forventet endring i konkurransekursindeksen om 12 måneder

Partene i arbeidslivet

9. Forventet prisstigning om 12 måneder
10. Forventet prisstigning om 2 år
11. Forventet prisstigning om 5 år
12. Forventet årslønnsvekst for inneværende år
13. Forventet årslønnsvekst for neste år
14. Forventet årslønnsvekst om 5 år

Næringslivslederne

15. Forventet generell prisstigning om 12 måneder
16. Forventet generell prisstigning om 2 år
17. Forventet økning i bedriftens innkjøpspriser neste 12 måneder
18. Forventet økning i bedriftens utsalgspriser neste 12 måneder
19. Forventet vekst i lønnskostnader i egen bedrift i år
20. Forventet vekst i lønnskostnader i egen bedrift neste år
21. Lønnsomhetsutvikling i egen bedrift siste 12 måneder
22. Lønnsomhetsutvikling i egen bedrift neste 12 måneder
23. Antall ansatte i dag sammenlignet med for 1 år siden
24. Antall ansatte om 12 måneder

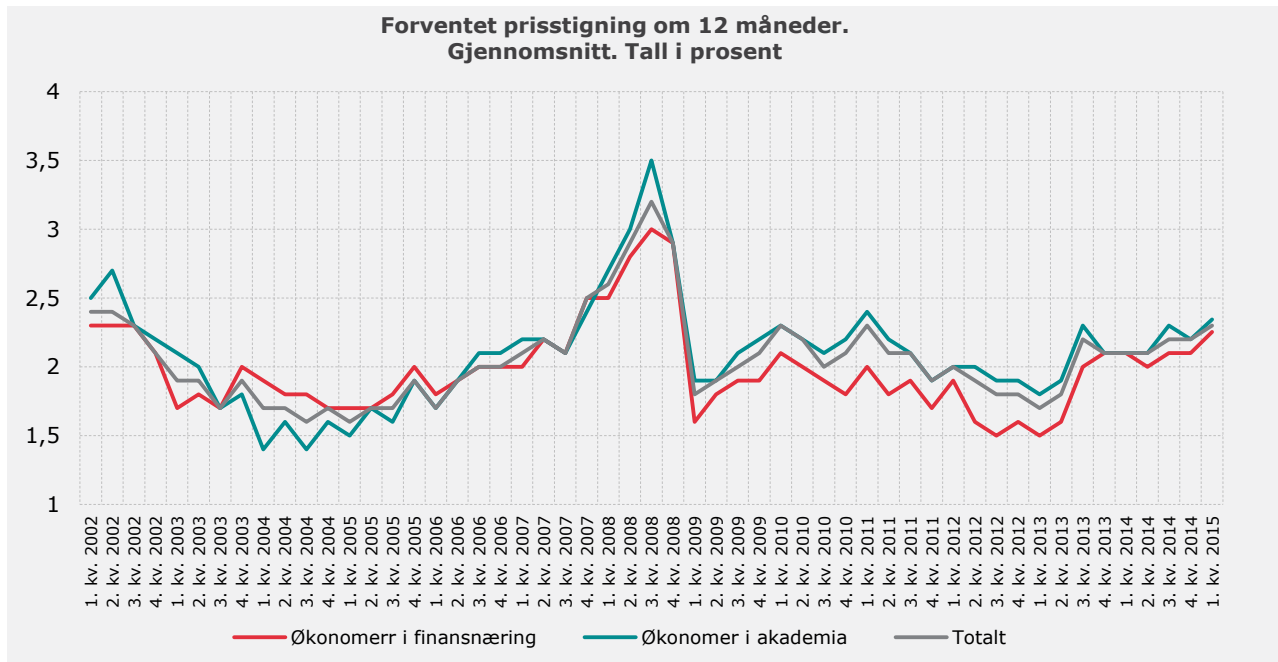
Husholdningene

25. Oppfatning av prisendring siste 12 måneder
26. Oppfatning av prisendring siste 12 måneder i prosent
27. Forventet prisendring neste 12 måneder
28. Forventet prisendring neste 12 måneder i prosent
29. Forventet stigningsrate neste 12 måneder
30. Forventet stigningsrate neste 12 måneder i prosent
31. Forventet prisvekst om 2-3 år
32. Lønn og pensjon utvikling siste 12 måneder
33. Forventet lønnsutvikling om 1 år i prosent
34. Forventet renteutvikling neste 12 måneder

RESULTATER - ØKONOMIEKSPERTENE

Spørsmål 1: ØKONOMIEKSPERTENE

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?

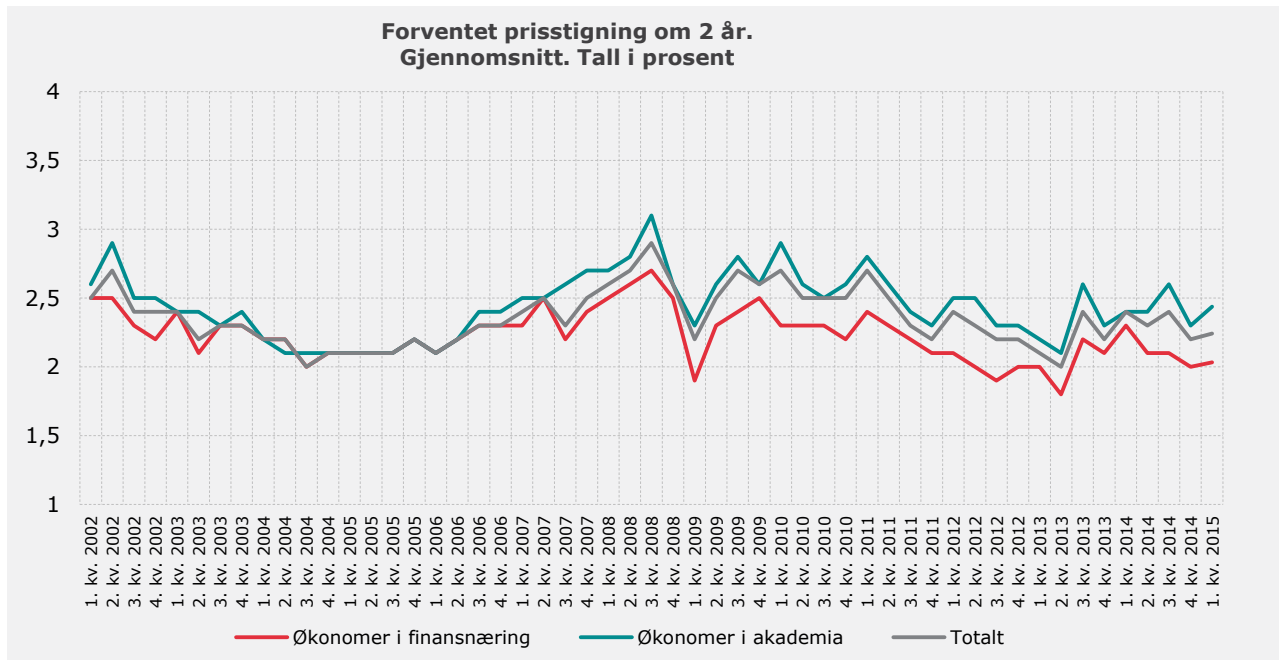

		4. KV. 2014	1. KV. 2015
Økonomer i finansnæringen	Gjennomsnittlig verdi	2,1	2,3
	Median	--	2,2
	Laveste verdi	1,0	1,0
	Høyeste verdi	2,6	4,0
	Utvalg	16	27
Økonomer i akademia	Gjennomsnittlig verdi	2,2	2,3
	Median	--	2,5
	Laveste verdi	1,0	0,5
	Høyeste verdi	3,0	3,5
	Utvalg	33	30
Totalt økonomer	Gjennomsnittlig verdi	2,2	2,3
	Median	--	2,3
	Laveste verdi	1,0	0,5
	Høyeste verdi	3,0	4,0
	Utvalg	49	57

I første kvartal 2015 er økonomenes forventninger til prisstigningen om 12 måneder på 2,3 prosent, en økning på 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Både økonomer i finansnæringen og økonomer tilknyttet universitet/høyskoler forventer en prisstigning på 2,3 prosent om 12 måneder.

Spørsmål 2: ØKONOMIEKSPERTENE

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?

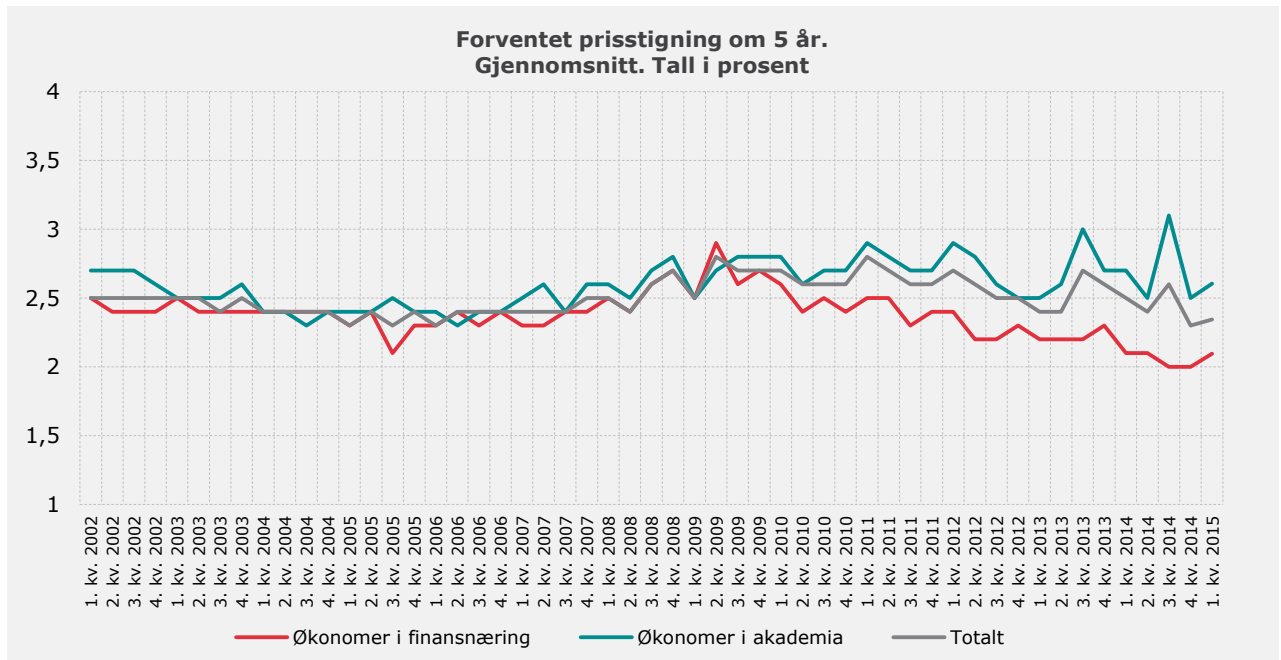

		4. KV. 2014	1. KV. 2015
Økonomer i finansnæring	Gjennomsnittlig verdi	2,0	2,0
	Median	--	2,0
	Laveste verdi	1,0	1,0
	Høyeste verdi	2,5	3,0
	Utvalg	16	27
Økonomer i akademia	Gjennomsnittlig verdi	2,3	2,4
	Median	--	2,5
	Laveste verdi	1,0	1,5
	Høyeste verdi	5,0	4,3
	Utvalg	33	29
Totalt økonomer	Gjennomsnittlig verdi	2,2	2,2
	Median	--	2,2
	Laveste verdi	1,0	1,0
	Høyeste verdi	5,0	4,3
	Utvalg	49	56

I første kvartal 2015 er økonomenes forventninger til prisstigningen om 2 år på 2,2 prosent, det samme som i forrige kvartal. Økonomene i finansnæringens sine forventninger er på 2,0 prosent, uendret fra forrige kvartal. Økonomene tilknyttet universitet/høyskoler har oppjustert sine forventninger fra 2,3 prosent i forrige kvartal til 2,4 prosent i første kvartal 2015.

Spørsmål 3: ØKONOMIEKSPERTENE

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 5 år, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?

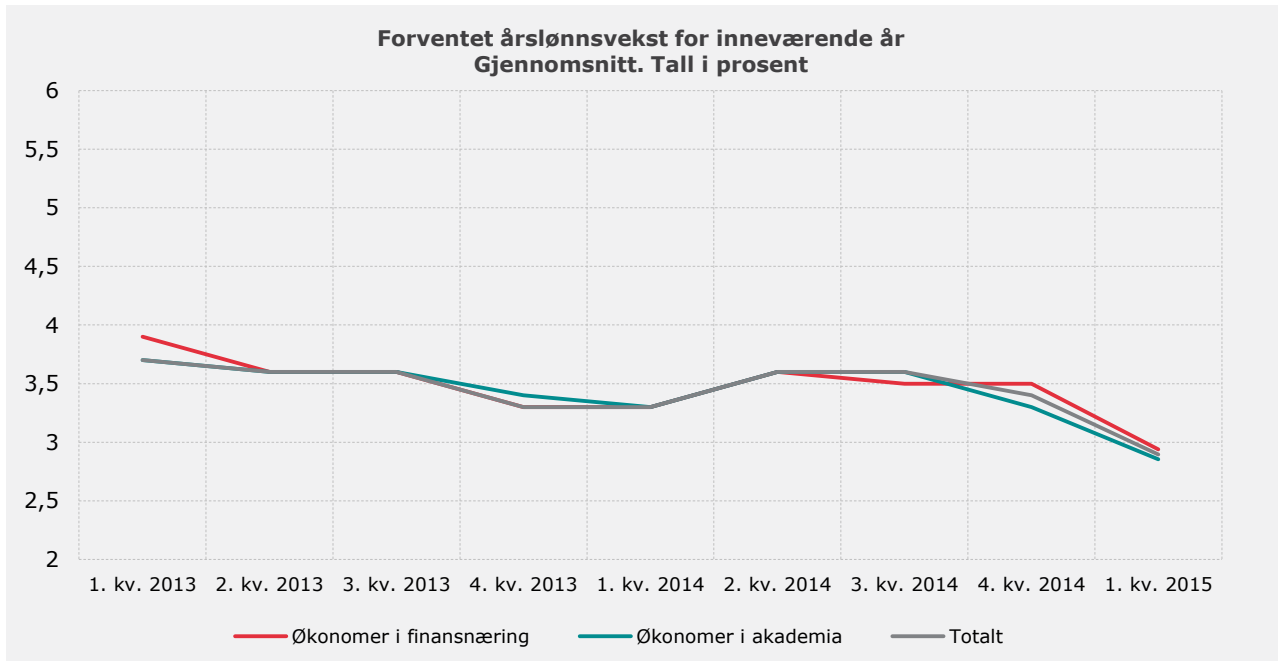

		4. KV. 2014	1. KV. 2015
Økonomer i finansnæring	Gjennomsnittlig verdi	2,0	2,1
	Median	--	2,2
	Laveste verdi	1,0	1,0
	Høyeste verdi	2,5	2,7
	Utvalg	16	26
Økonomer i akademia	Gjennomsnittlig verdi	2,5	2,6
	Median	--	2,5
	Laveste verdi	1,0	2,0
	Høyeste verdi	8,0	7,0
	Utvalg	33	25
Totalt økonomer	Gjennomsnittlig verdi	2,3	2,3
	Median	--	2,4
	Laveste verdi	1,0	1,0
	Høyeste verdi	8,0	7,0
	Utvalg	48	51

I første kvartal 2015 er økonomenes forventninger til prisstigningen om 5 år på 2,3 prosent, uendret fra forrige kvartal. Økonomene i finansnæringen forventer 2,1 prosent, mens økonomene tilknyttet universitet/høgskoler forventer 2,6 prosent.

Spørsmål 4: ØKONOMIEKSPERTENE

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i inneværende år?

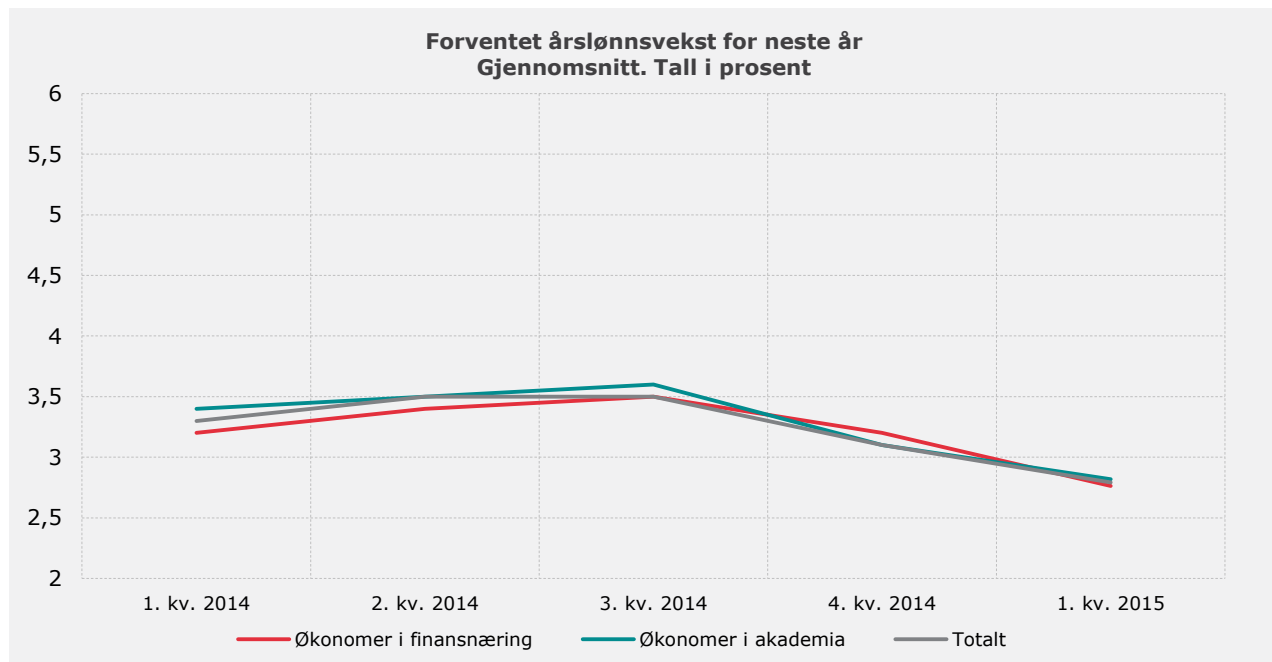

		4. KV. 2014	1. KV. 2015
Økonomer i finansnæring	Gjennomsnittlig verdi	3,5	2,9
	Median	--	3,0
	Laveste verdi	3,0	2,0
	Høyeste verdi	4,0	3,5
	Utvalg	16	27
Økonomer i akademia	Gjennomsnittlig verdi	3,3	2,9
	Median	--	3,0
	Laveste verdi	1,5	1,0
	Høyeste verdi	4,5	3,7
	Utvalg	33	29
Totalt økonomer	Gjennomsnittlig verdi	3,4	2,9
	Median	--	3,0
	Laveste verdi	1,5	1,0
	Høyeste verdi	4,5	3,7
	Utvalg	49	56

I første kvartal 2015 er økonomenes forventninger til årslønnsveksten for 2015 på 2,9 prosent, ned 0,5 prosentpoeng fra forrige kvartal. Både økonomer i finansnæringen og økonomer tilknyttet universitet/høyskoler tror årslønnsveksten blir på 2,9 prosent i 2015.

Spørsmål 5: ØKONOMIEKSPERTENE

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir neste år?

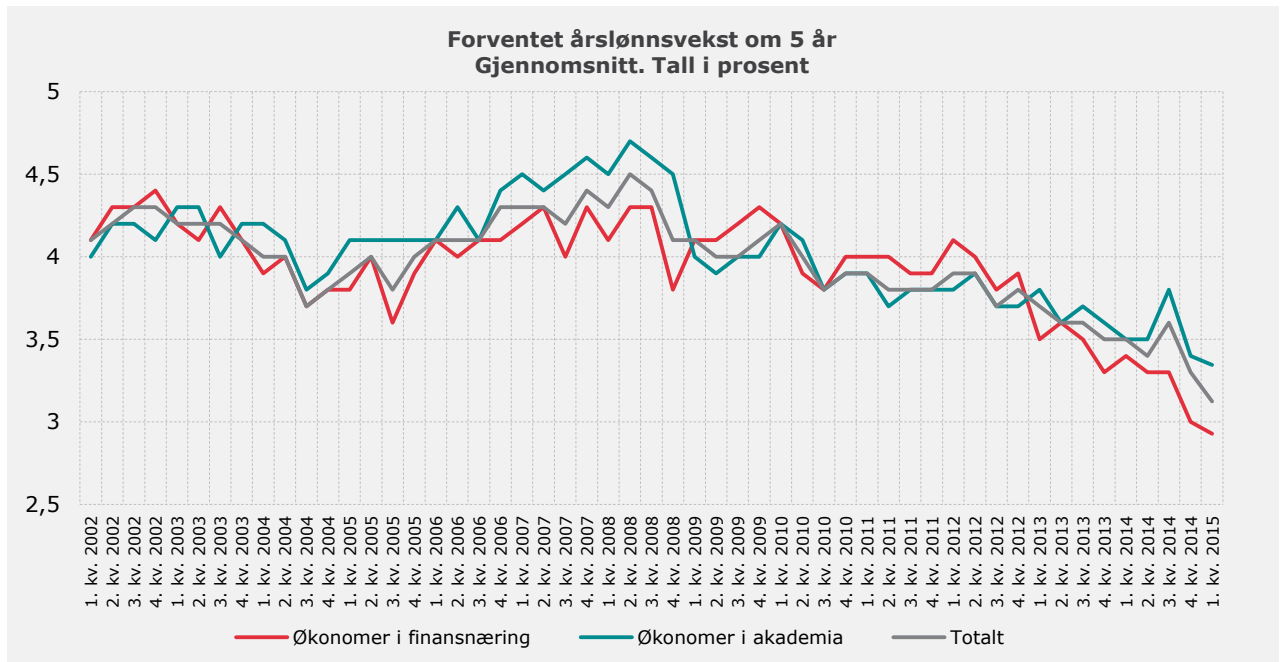

		4. KV. 2014	1. KV. 2015
Økonomer i finansnæring	Gjennomsnittlig verdi	3,2	2,8
	Median	--	2,8
	Laveste verdi	2,5	1,5
	Høyeste verdi	4,0	4,0
	Utvalg	16	27
Økonomer i akademia	Gjennomsnittlig verdi	3,1	2,8
	Median	--	3,0
	Laveste verdi	1,5	1,0
	Høyeste verdi	5,0	4,5
	Utvalg	33	29
Totalt økonomer	Gjennomsnittlig verdi	3,1	2,8
	Median	--	2,9
	Laveste verdi	1,5	1,0
	Høyeste verdi	5,0	4,5
	Utvalg	49	56

I første kvartal 2015 er økonomenes forventninger til årslønnsveksten for 2016 samlet sett på 2,8 prosent. Økonomer i finansnæringen og økonomer tilknyttet universitet/høyskoler har de samme forventningene til årslønnsveksten i 2016.

Spørsmål 6: ØKONOMIEKSPERTENE

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir om 5 år?

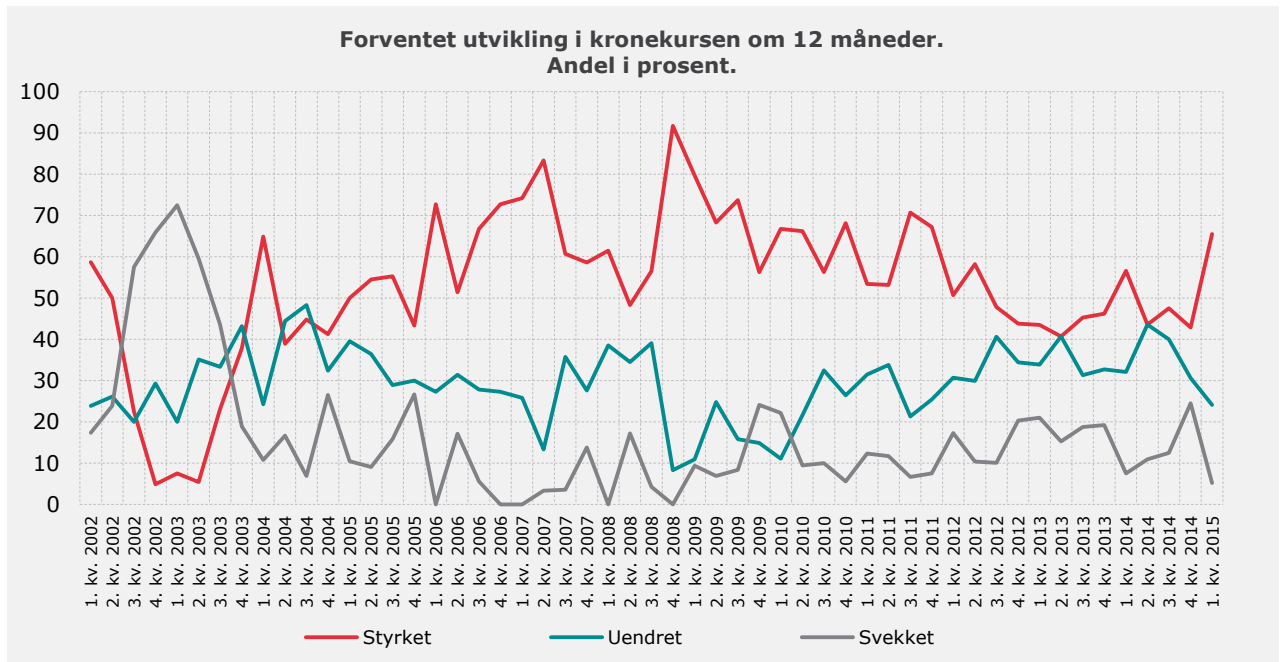
		4. KV. 2014	1. KV. 2015
Økonomer i finansnæring	Gjennomsnittlig verdi	3,0	3,0
	Median	--	3,0
	Laveste verdi	2,0	1,5
	Høyeste verdi	4,5	4,5
	Utvalg	16	27
Økonomer i akademia	Gjennomsnittlig verdi	3,4	3,3
	Median	--	3,3
	Laveste verdi	1,0	2,0
	Høyeste verdi	6,0	8,0
	Utvalg	33	24
Totalt økonomer	Gjennomsnittlig verdi	3,3	3,1
	Median	--	3,0
	Laveste verdi	1,0	1,5
	Høyeste verdi	6,0	8,0
	Utvalg	48	51

Økonomenes forventninger til årslønnsveksten om 5 år (de langsiktige forventningene) er på 3,1 prosent, en nedgang på 0,2 prosentpoeng siden forrige kvartal. Økonomer i finansnæringen forventer en årslønnsvekst om 5 år på 3,0 prosent, mens økonomer tilknyttet universitet/høyskoler forventer 3,3 prosent.

Spørsmål 7: ØKONOMIEKSPERTENE

Tror du den effektive kronekursen målt ved konkurransekursindeksen om 12 måneder vil være styrket, uendret eller svekket?

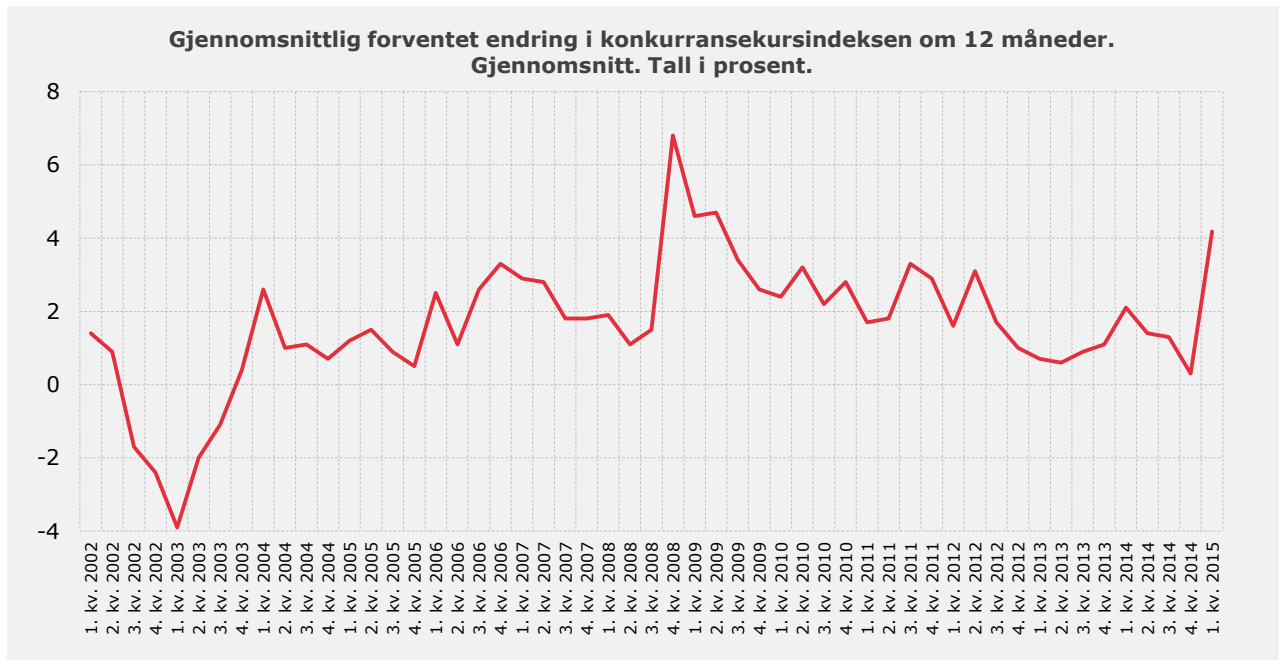

		4. KV. 2014	1. KV. 2015
Økonomer i finansnæring	Styrket	68,8	74,1
	Uendret	12,5	18,5
	Svekket	18,8	7,4
	Utvalg	16	27
Økonomer i akademia	Styrket	30,3	58,1
	Uendret	39,4	29,0
	Svekket	27,3	3,2
	Utvalg	33	31
Totalt økonomer	Styrket	42,9	65,5
	Uendret	30,6	24,1
	Svekket	24,5	5,2
	Utvalg	49	58

Andelen økonomer som forventer at kronekursen (målt ved konkurransekursindeksen) vil være styrket om 12 måneder er på 65,5 prosent, mot 42,9 prosent i forrige kvartal. Andelen økonomer som forventer en svekket kronekurs er på 5,2 prosent. Dette er betydelig lavere enn i forrige kvartal, da den var på 24,5 prosent. Andelen som forventer at kronekursen om 12 måneder vil være uendret er på 24,1 prosent.

Spørsmål 8: ØKONOMIEKSPERTENE

Hvor mye tror du den vil styrke/svekke seg? (hvis svart styrket/svekket på spørsmål 10)

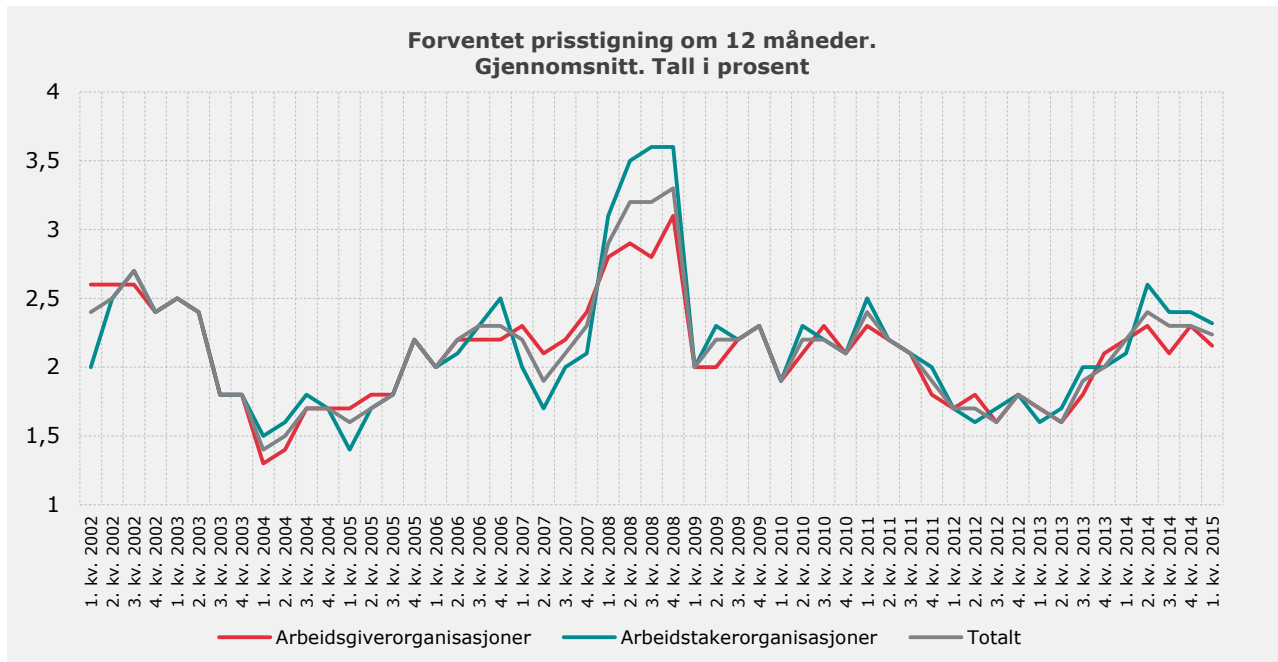
		4. KV. 2014	1. KV. 2015
Økonomer i finansnæring	Gjennomsnittlig verdi	1,5	4,0
	Median	--	4,0
	Laveste verdi	--	1,0
	Høyeste verdi	--	7,0
	Utvalg	16	19
Økonomer i akademia	Gjennomsnittlig verdi	-0,3	4,6
	Median	--	5,0
	Laveste verdi	--	3,0
	Høyeste verdi	--	5,0
	Utvalg	33	9
Totalt økonomer	Gjennomsnittlig verdi	0,3	4,2
	Median	--	4,6
	Laveste verdi	--	1,0
	Høyeste verdi	--	7,0
	Utvalg	48	28

I første kvartal 2015 forventer det samlede utvalget av økonomer at kronekursen vil være styrket med 4,2 prosent om 12 måneder. Dette er en oppgang på 3,9 prosentpoeng fra forrige kvartal.

RESULTATER – PARTENE I ARBEIDSLIVET

Spørsmål 9: PARTENE I ARBEIDSLIVET

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?

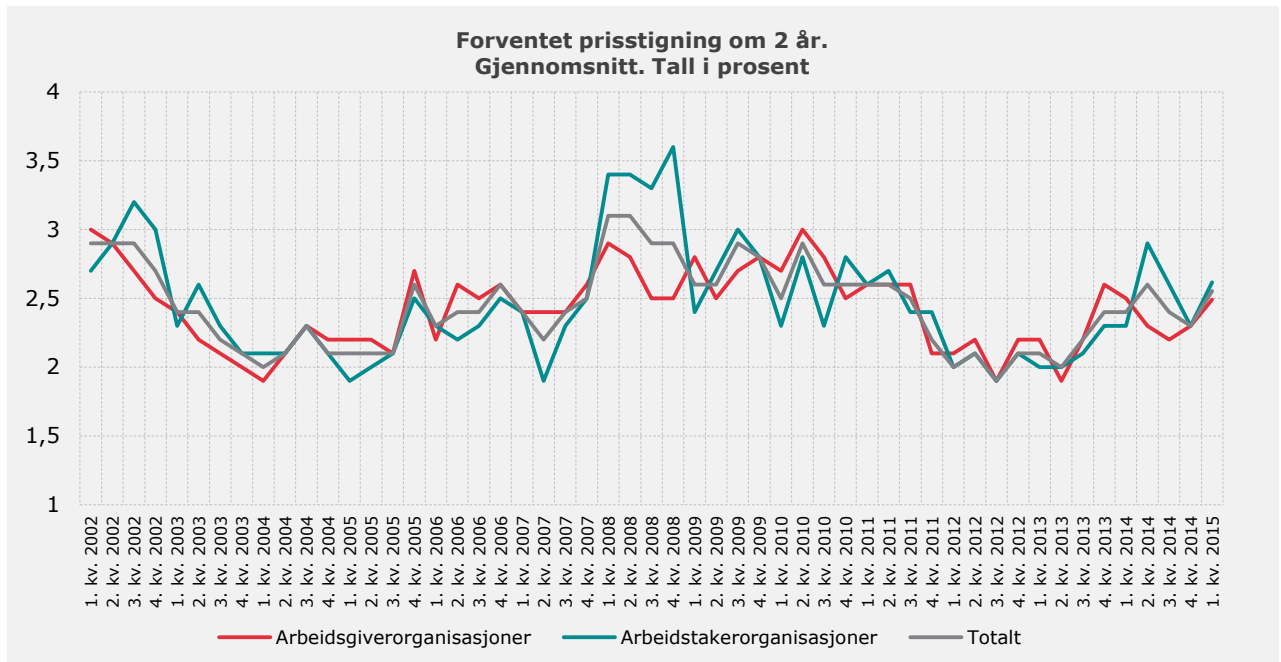

		4. KV. 2014	1. KV. 2015
Arbeidsgiverorganisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	2,3	2,2
	Median	--	2,1
	Laveste verdi	2,0	1,4
	Høyeste verdi	2,7	3,5
	Utvalg	10	24
Arbeidstakerorganisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	2,4	2,3
	Median	--	2,4
	Laveste verdi	1,9	1,0
	Høyeste verdi	3,0	3,5
	Utvalg	10	24
Totalt for partene i arbeidslivet	Gjennomsnittlig verdi	2,3	2,2
	Median	--	2,2
	Laveste verdi	1,9	1,0
	Høyeste verdi	3,0	3,5
	Utvalg	20	48

Blant arbeidslivsorganisasjonene er forventet prisstigning om 12 måneder på 2,2 prosent, ned fra 2,3 i forrige kvartal. Forventningene hos arbeidsgiverorganisasjonene går ned fra 2,3 prosent til 2,2 prosent, mens forventningene hos arbeidstakerorganisasjonene går ned fra 2,4 til 2,3 prosent.

Spørsmål 10: PARTENE I ARBEIDSLIVET

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?

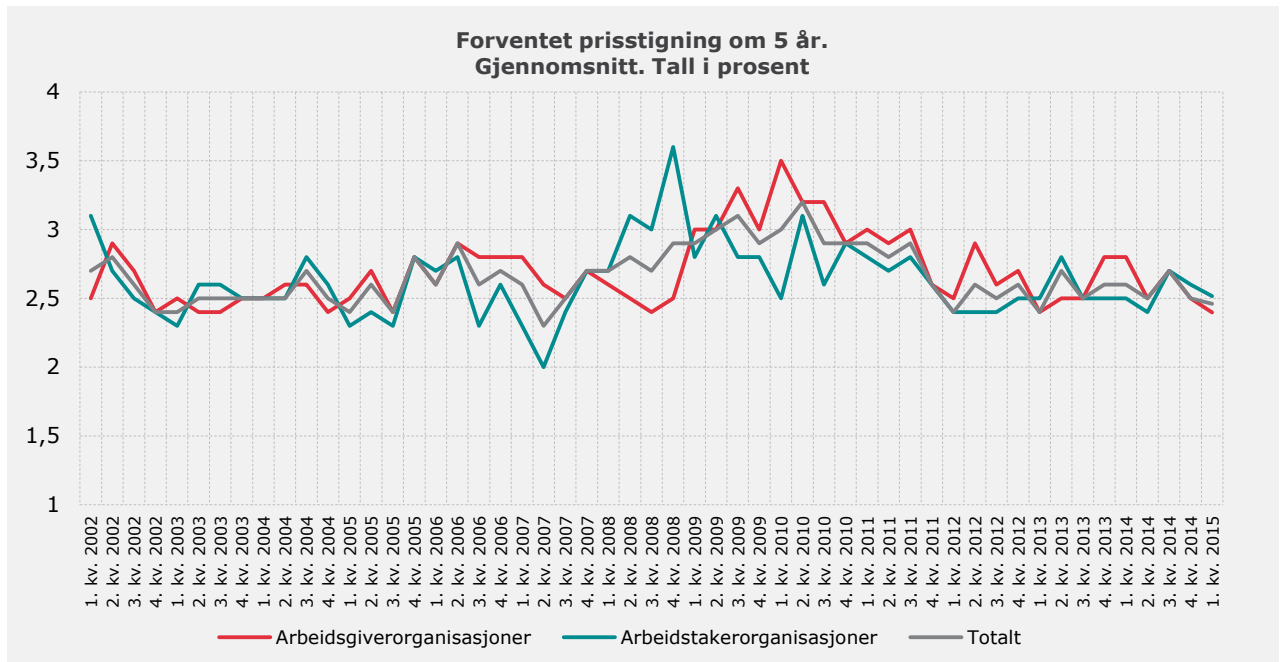

		4. KV. 2014	1. KV. 2015
Arbeidsgiverorganisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	2,3	2,5
	Median	--	2,4
	Laveste verdi	2,0	1,5
	Høyeste verdi	3,0	5,0
	Utvalg	10	23
Arbeidstakerorganisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	2,3	2,6
	Median	--	2,5
	Laveste verdi	1,8	1,8
	Høyeste verdi	3,0	3,5
	Utvalg	10	24
Totalt for partene i arbeidslivet	Gjennomsnittlig verdi	2,3	2,6
	Median	--	2,5
	Laveste verdi	1,8	1,5
	Høyeste verdi	3,0	5,0
	Utvalg	20	47

Forventet prisvekst om 2 år blant partene i arbeidslivet er på 2,6 prosent, opp 0,3 prosentpoeng fra forrige kvartal. Arbeidsgiverorganisasjonene forventer en prisvekst om 2 år på 2,5 prosent, mens arbeidstakerorganisasjonene forventer 2,6 prosent.

Spørsmål 11: PARTENE I ARBEIDSLIVET

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 5 år, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?

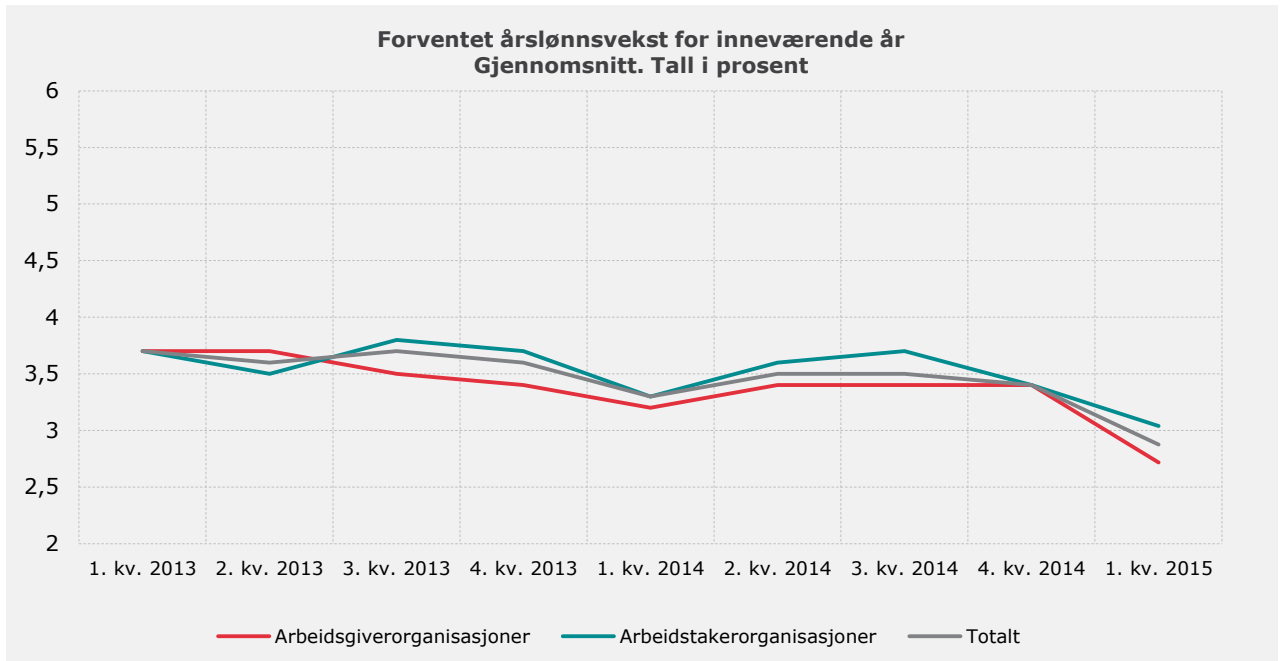

		4. KV. 2014	1. KV. 2015
Arbeidsgiverorganisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	2,5	2,4
	Median	--	2,5
	Laveste verdi	2,0	1,5
	Høyeste verdi	3,5	4,0
	Utvalg	10	18
Arbeidstakerorganisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	2,6	2,5
	Median	--	2,5
	Laveste verdi	2,0	1,5
	Høyeste verdi	3,5	3,5
	Utvalg	10	20
Totalt for partene i arbeidslivet	Gjennomsnittlig verdi	2,5	2,5
	Median	--	2,5
	Laveste verdi	2,0	1,5
	Høyeste verdi	3,5	4,0
	Utvalg	20	38

I første kvartal 2015 forventer partene i arbeidslivet en prisstigning om 5 år på 2,5 prosent, det samme som i forrige kvartal. Forventninger fra arbeidsgiverorganisasjonene er på 2,4 prosent, mens arbeidstakerorganisasjonene forventer en prisvekst om 5 år på 2,5 prosent.

Spørsmål 12: PARTENE I ARBEIDSLIVET

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i inneværende år?

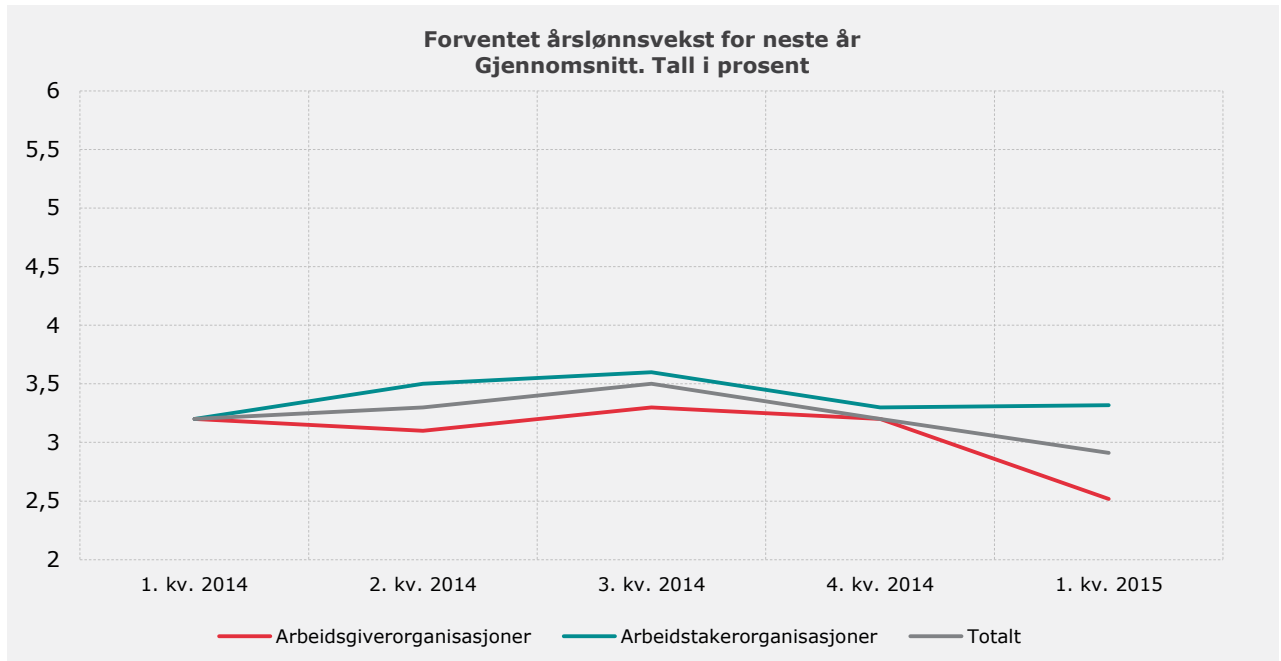

		4. KV. 2014	1. KV. 2015
Arbeidsgiverorganisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	3,4	2,7
	Median	--	2,8
	Laveste verdi	3,0	2,0
	Høyeste verdi	3,5	3,2
	Utvalg	10	27
Arbeidstakerorganisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	3,4	3,0
	Median	--	3,1
	Laveste verdi	2,0	2,0
	Høyeste verdi	4,3	3,8
	Utvalg	10	26
Totalt for partene i arbeidslivet	Gjennomsnittlig verdi	3,4	2,9
	Median	--	3,0
	Laveste verdi	2,0	2,0
	Høyeste verdi	4,3	3,8
	Utvalg	20	53

Forventet årslønnsvekst for 2015 blant partene i arbeidslivet er 2,9 prosent, ned 0,5 prosentpoeng fra forrige kvartal. Arbeidsgiverorganisasjonene forventer en årslønnsvekst på 2,7 prosent, mens arbeidstakerorganisasjonene forventer en vekst på 3,0 prosent.

Spørsmål 13: PARTENE I ARBEIDSLIVET

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir neste år?

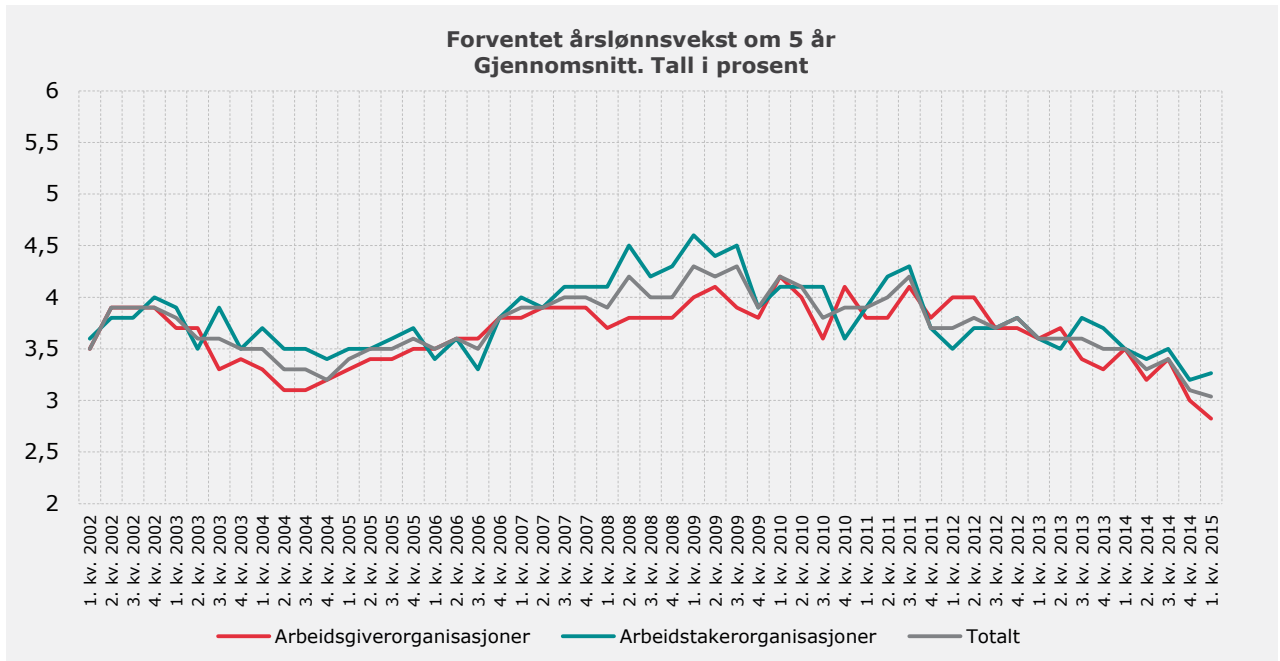
		4. KV. 2014	1. KV. 2015
Arbeidsgiverorganisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	3,2	2,5
	Median	--	2,7
	Laveste verdi	2,0	1,0
	Høyeste verdi	4,0	3,3
	Utvalg	10	27
Arbeidstakerorganisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	3,3	3,3
	Median	--	3,4
	Laveste verdi	1,8	2,0
	Høyeste verdi	4,5	4,3
	Utvalg	10	26
Totalt for partene i arbeidslivet	Gjennomsnittlig verdi	3,2	2,9
	Median	--	3,0
	Laveste verdi	1,8	1,0
	Høyeste verdi	4,5	4,3
	Utvalg	20	53

Forventet årslønnsvekst blant partene i arbeidslivet for 2016 er på 2,9 prosent i første kvartal 2015, ned fra 3,2 prosent i forrige kvartal. Arbeidsgiverorganisasjonenes forventning er på 2,5, ned 0,7 prosentpoeng fra forrige kvartal, mens arbeidstakerorganisasjonenes forventning holder seg uendret på 3,3 prosent.

Spørsmål 14: PARTENE I ARBEIDSLIVET

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir om 5 år?

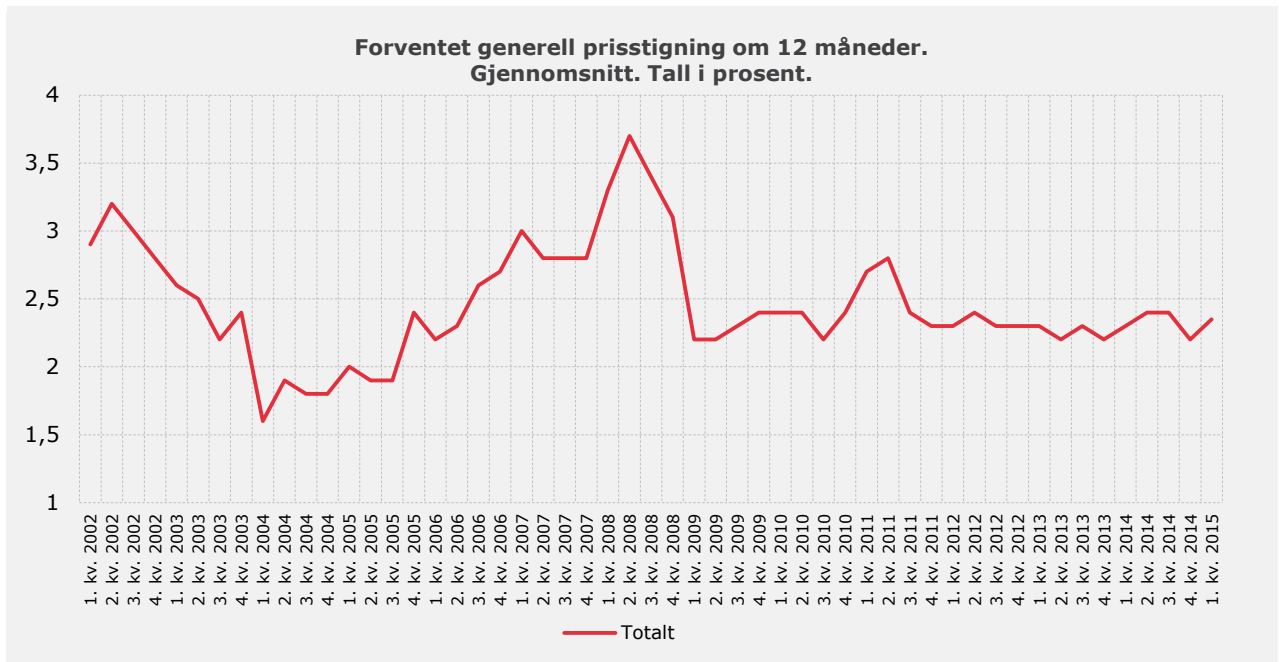
		4. KV. 2014	1. KV. 2015
Arbeidsgiverorganisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	3,0	2,8
	Median	--	2,6
	Laveste verdi	1,0	1,5
	Høyeste verdi	4,0	6,0
	Utvalg	10	26
Arbeidstakerorganisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	3,2	3,3
	Median	--	3,0
	Laveste verdi	2,0	2,0
	Høyeste verdi	3,8	4,3
	Utvalg	10	25
Totalt for partene i arbeidslivet	Gjennomsnittlig verdi	3,1	3,0
	Median	--	3,0
	Laveste verdi	1,0	1,5
	Høyeste verdi	4,0	6,0
	Utvalg	20	51

Arbeidslivsorganisasjonenes forventninger til årslønnsveksten om 5 år (de langsiktige forventningene) er i første kvartal 2015 på 3,0 prosent, ned 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Arbeidsgiverorganisasjonene forventer 2,8 prosent, mens arbeidstakerorganisasjonene forventer 3,3 prosent.

RESULTATER – NÆRINGSLIVSLEDERNE

Spørsmål 15: NÆRINGSLIVSLEDERNE

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?

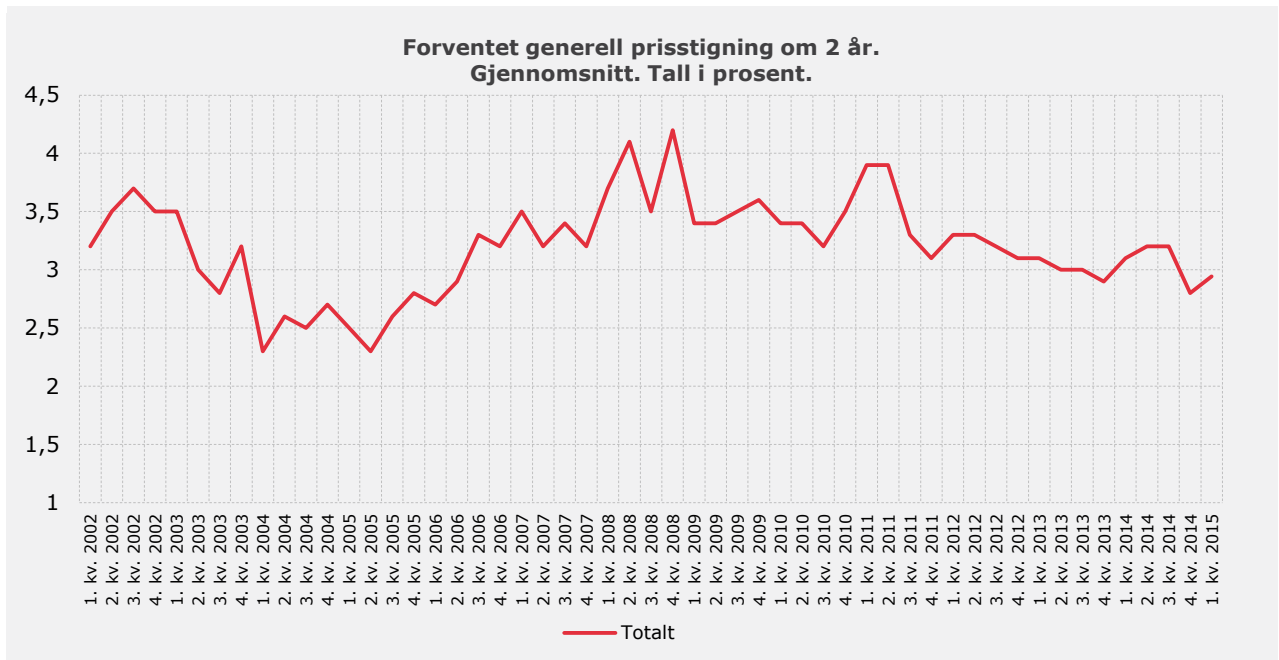

		4. KV. 2014	1. KV. 2015
Bedrifter med færre enn 50 ansatte	Gjennomsnittlig verdi	2,2	2,4
	Median	--	2,2
	Laveste verdi	-2,0	0,0
	Høyeste verdi	5,0	10,0
	Utvalg	--	194
Bedrifter med 50 ansatte eller flere	Gjennomsnittlig verdi	2,2	2,3
	Median	--	2,0
	Laveste verdi	0,0	0,0
	Høyeste verdi	5,0	10,0
	Utvalg	--	274
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	2,2	2,4
	Median	--	2,1
	Laveste verdi	-2,0	0,0
	Høyeste verdi	5,0	10,0
	Utvalg	351	468

I første kvartal 2015 forventer næringslivslederne en prisstigning på varer og tjenester om 12 måneder på 2,4 prosent. Dette er 0,2 prosentpoeng høyere enn i forrige kvartal.

Spørsmål 16: NÆRINGSLIVSLEDERNE

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?

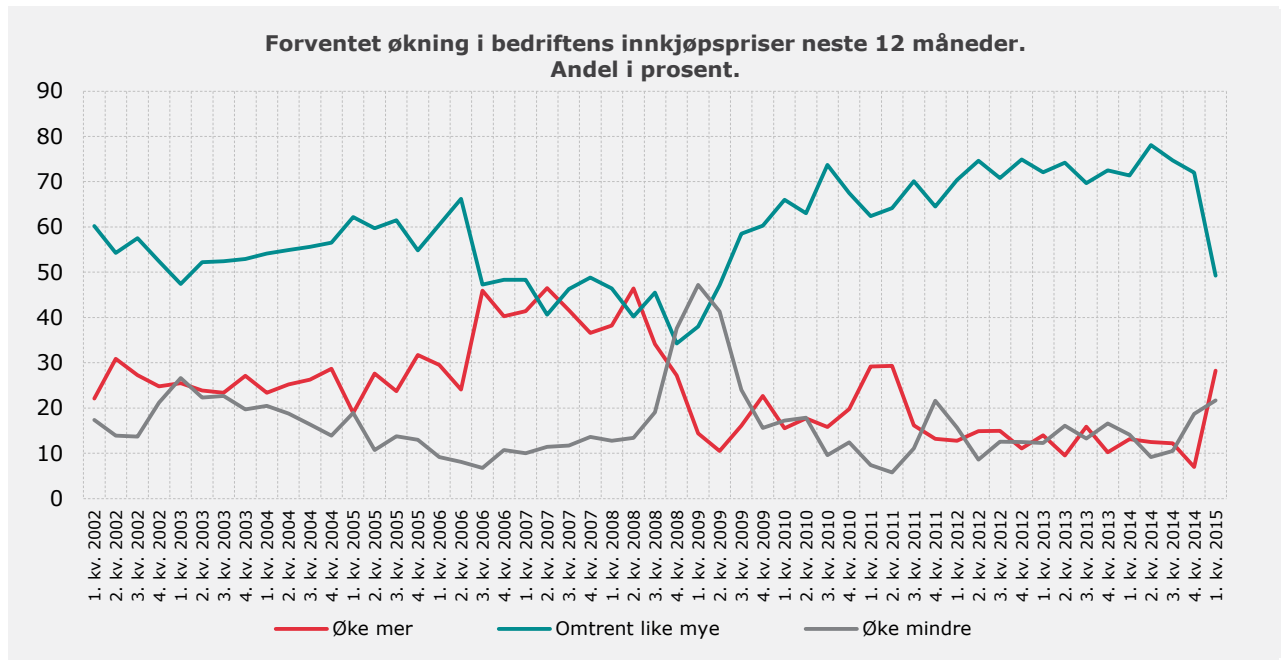

		4. KV. 2014	1. KV. 2015
Bedrifter med færre enn 50 ansatte	Gjennomsnittlig verdi	2,9	3,0
	Median	--	2,5
	Laveste verdi	-2,0	1,0
	Høyeste verdi	10,0	10,0
	Utvalg	--	183
Bedrifter med 50 ansatte eller flere	Gjennomsnittlig verdi	2,8	2,9
	Median	--	2,5
	Laveste verdi	-2,0	0,5
	Høyeste verdi	8,0	10,0
	Utvalg	--	269
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	2,8	2,9
	Median	--	2,5
	Laveste verdi	-2,0	0,5
	Høyeste verdi	10,0	10,0
	Utvalg	341	452

I første kvartal 2015 forventer næringslivslederne en prisstigning på varer og tjenester om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI), på 2,9 prosent.

Spørsmål 17: NÆRINGSLIVSLEDERNE

Forventer du at bedriftens innkjøpspriser vil øke mer, omtrent like mye eller øke mindre de neste 12 måneder som i siste 12-måneders periode?

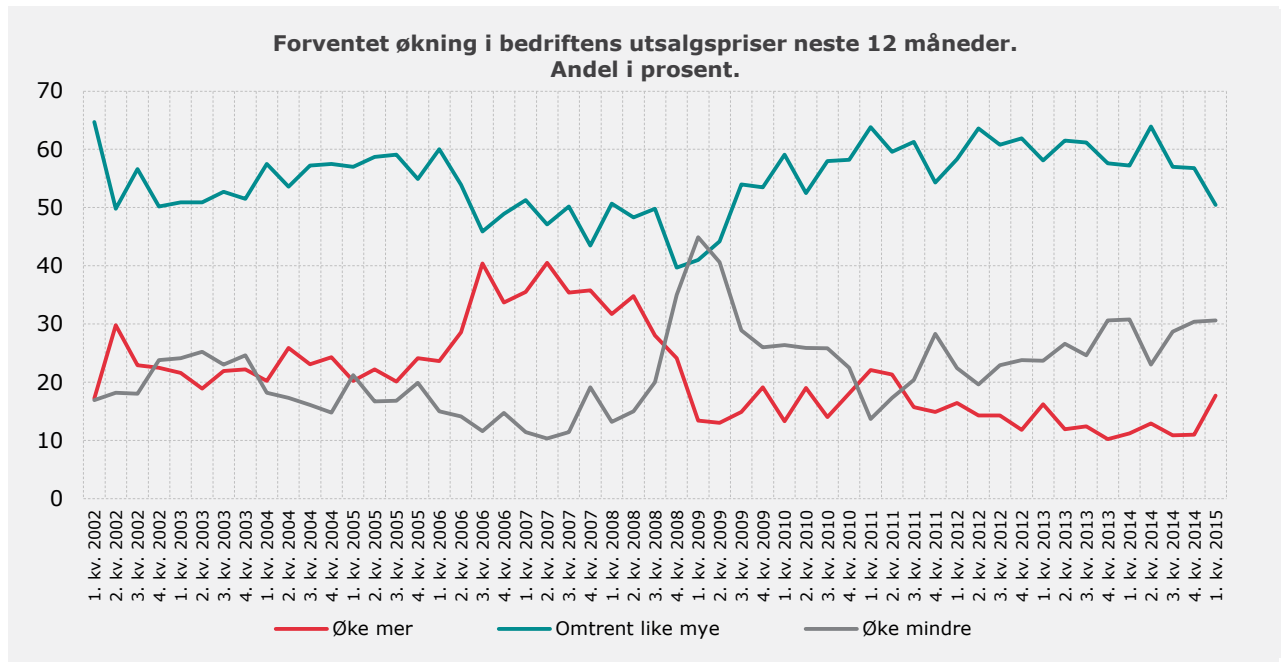

		4. KV. 2014	1. KV. 2015
Bedrifter med færre enn 50 ansatte	Øke mer	8,8	26,6
	Omtrent like mye	69,9	50,8
	Øke mindre	18,9	21,6
	Utvalg	--	220
Bedrifter med 50 ansatte eller flere	Øke mer	3,0	29,5
	Omtrent like mye	76,5	48,2
	Øke mindre	18,2	21,8
	Utvalg	--	312
Totalt	Øke mer	7,0	28,3
	Omtrent like mye	72,0	49,3
	Øke mindre	18,7	21,7
	Utvalg	427	532

Andelen næringslivsledere som forventer at innkjøpsprisen vil øke mer de neste 12 månedene går opp fra 7,0 prosent i forrige kvartal til 28,3 prosent i første kvartal 2015. Andelen som forventer at innkjøpsprisen vil øke mindre går opp fra 18,7 prosent til 21,7 prosent, og andelen som forventer at innkjøpsprisen vil øke omtrent like mye går ned fra 72,0 prosent til 49,3 prosent.

Spørsmål 18: NÆRINGSLIVSLEDERNE

Forventer du at bedriftens utsalgspriser vil øke mer, omtrent like mye eller øke mindre de neste 12 måneder som i siste 12-måneders periode?

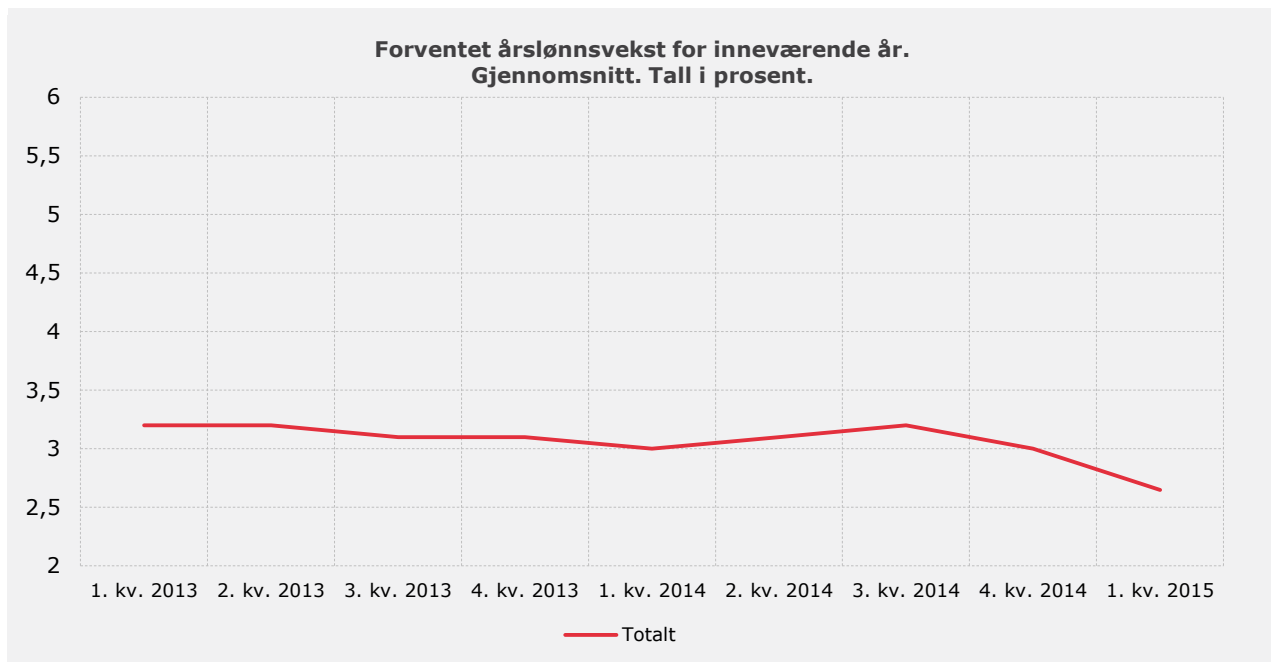

		4. KV. 2014	1. KV. 2015
Bedrifter med færre enn 50 ansatte	Øke mer	11,1	15,0
	Omtrent like mye	56,8	52,8
	Øke mindre	29,4	31,6
	Utvalg	--	220
Bedrifter med 50 ansatte eller flere	Øke mer	10,6	19,5
	Omtrent like mye	56,8	48,9
	Øke mindre	32,6	29,9
	Utvalg	--	312
Totalt	Øke mer	11,0	17,7
	Omtrent like mye	56,8	50,5
	Øke mindre	30,4	30,6
	Utvalg	427	532

Andelen næringslivsledere som forventer at bedriftens utsalgspriser vil øke mer de neste 12 månedene går opp fra 11,0 prosent i forrige kvartal til 17,7 i første kvartal 2015. Andelen som forventer at bedriftens utsalgspriser vil øke mindre er på 30,6 prosent, og andelen som forventer at bedriftens utsalgspriser vil øke omtrent like mye er på 50,5 prosent.

Spørsmål 19: NÆRINGSLIVSLEDERNE

Hva forventer du at årslønnsveksten i din bedrift vil bli i inneværende år?

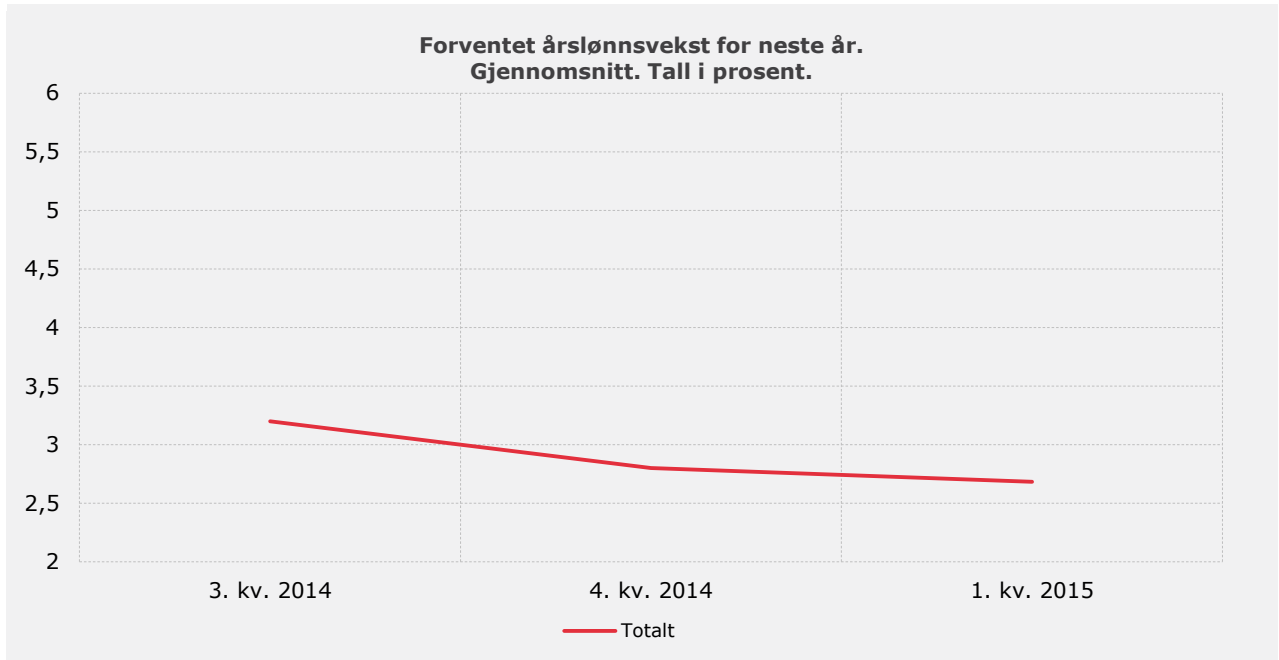

		4. KV. 2014	1. KV. 2015
Bedrifter med færre enn 50 ansatte	Gjennomsnittlig verdi	2,9	2,7
	Median	--	3,0
	Laveste verdi	-10,0	0,0
	Høyeste verdi	5,0	10,5
	Utvalg	--	208
Bedrifter med 50 ansatte eller flere	Gjennomsnittlig verdi	3,2	2,6
	Median	--	3,0
	Laveste verdi	-10,0	0,0
	Høyeste verdi	10,0	10,0
	Utvalg	--	289
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	3,0	2,6
	Median	--	3,0
	Laveste verdi	-10,0	0,0
	Høyeste verdi	10,0	10,5
	Utvalg	406	497

I første kvartal 2015 forventer næringslivslederne en årslønnsvekst i egen bedrift for 2015 på 2,6 prosent.

Spørsmål 20: NÆRINGSLIVSLEDERNE

Hva forventer du at årslønnsveksten i din bedrift vil bli neste år?

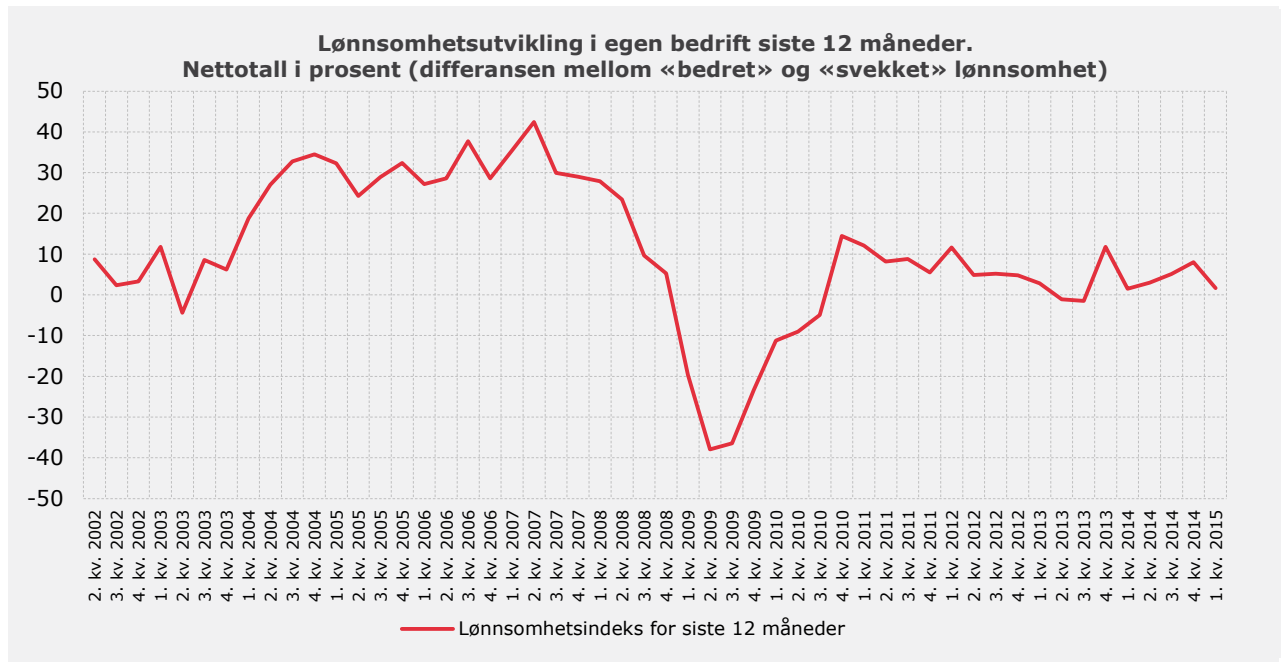
		4. KV. 2014	1. KV. 2015
Bedrifter med færre enn 50 ansatte	Gjennomsnittlig verdi	2,7	2,8
	Median	--	3,0
	Laveste verdi	0,0	0,0
	Høyeste verdi	7,0	10,0
	Utvalg		197
Bedrifter med 50 ansatte eller flere	Gjennomsnittlig verdi	2,9	2,6
	Median	--	2,5
	Laveste verdi	-2,0	0,0
	Høyeste verdi	10,0	7,0
	Utvalg		280
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	2,8	2,7
	Median	--	2,6
	Laveste verdi	-2,0	0,0
	Høyeste verdi	10,0	10,0
	Utvalg	401	477

I første kvartal 2015 forventer næringslivslederne at årslønnsveksten i egen bedrift for neste år (dvs. i 2016) blir på 2,7 prosent.

Spørsmål 21: NÆRINGSLIVSLEDERNE

Har lønnsomheten i din bedrift, målt ved driftsmargin (EBITDA), blitt bedre, vært uendret eller blitt svekket de siste 12 månedene?

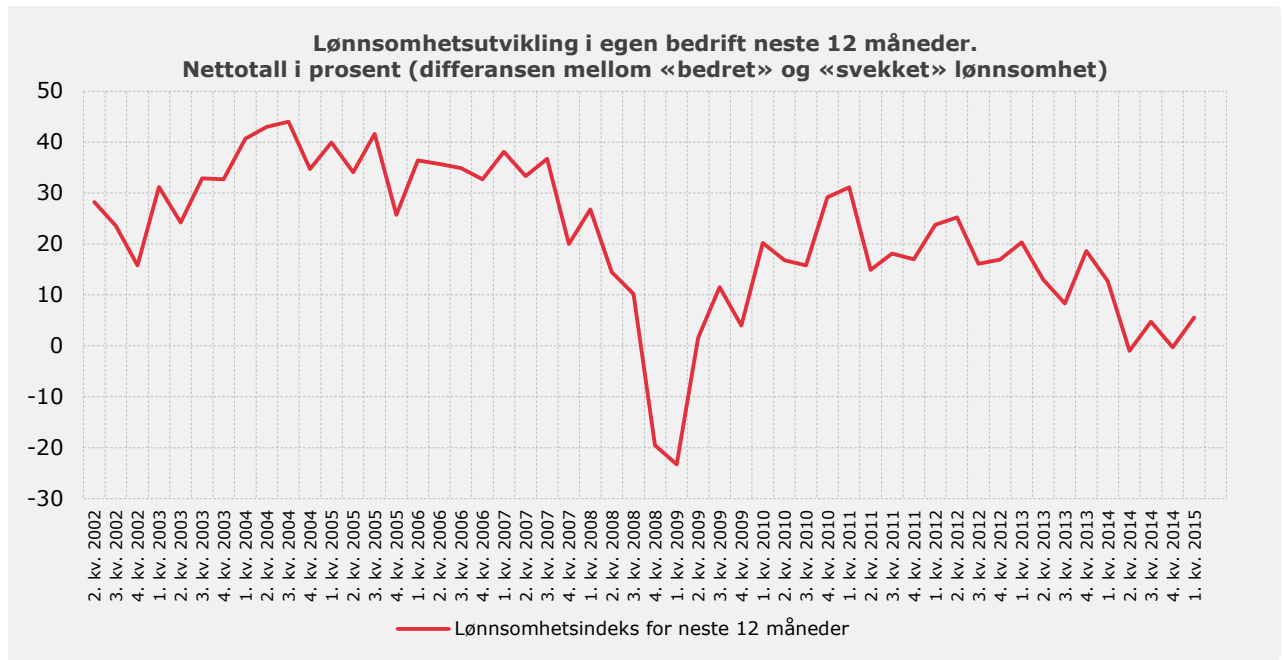

		4. KV. 2014	1. KV. 2015
Bedrifter med færre enn 50 ansatte	Bedret lønnsomhet	38,5	32,4
	Uendret lønnsomhet	30,4	29,7
	Svekket lønnsomhet	29,1	36,7
	Netttotal (lønnsomhetsindeks)	9,4	-4,3
	Utvalg	--	220
Bedrifter med 50 ansatte eller flere	Bedret lønnsomhet	32,8	39,8
	Uendret lønnsomhet	38,9	24,8
	Svekket lønnsomhet	28,2	34,0
	Netttotal (lønnsomhetsindeks)	4,6	5,8
	Utvalg	--	312
Totalt	Bedret lønnsomhet	36,8	36,7
	Uendret lønnsomhet	33,0	26,9
	Svekket lønnsomhet	28,8	35,1
	Netttotal (lønnsomhetsindeks)	8,0	1,6
	Utvalg	427	532

Lønnsomhetsindeksen for de siste 12 månedene er på 1,6 poeng i første kvartal 2015, ned fra 8,0 poeng i forrige kvartal.

Spørsmål 22: NÆRINGSLIVSLEDERNE

Tror du lønnsomheten i din bedrift, målt ved driftsmargin (EBITDA), vil bli bedre, holde seg uendret eller vil bli svekket de neste 12 månedene?

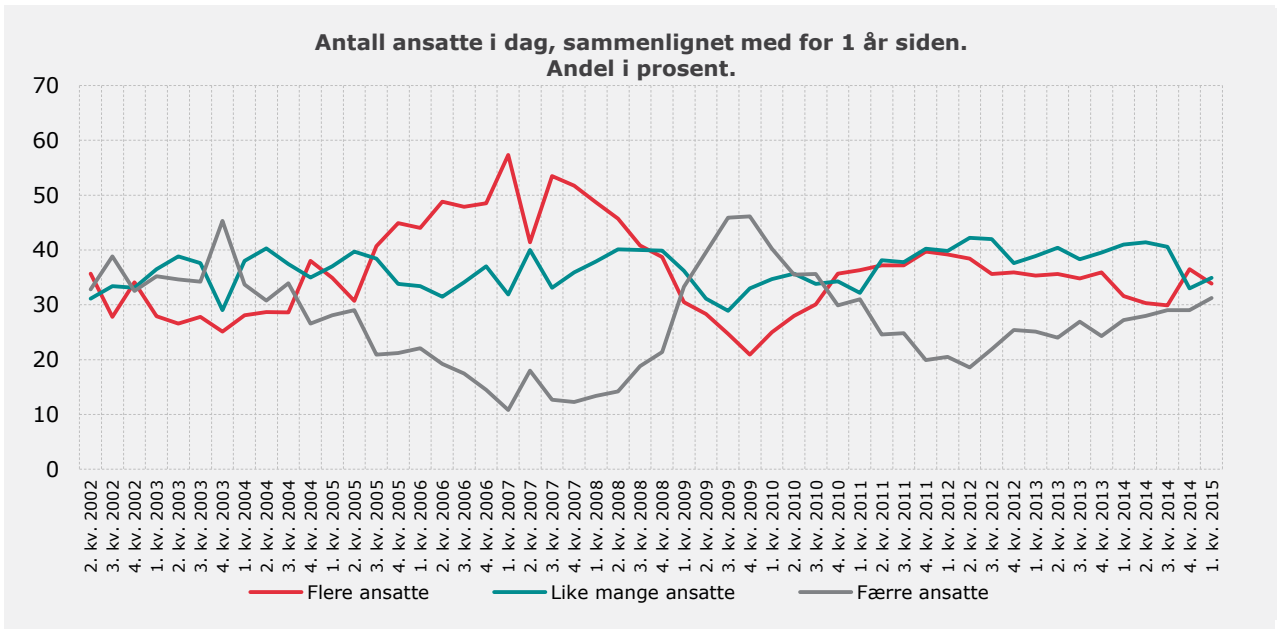

		4. KV. 2014	1. KV. 2015
Bedrifter med færre enn 50 ansatte	Bedret lønnsomhet	26,4	35,6
	Vil holde seg uendret	44,6	35,8
	Svekket lønnsomhet	26,4	27,9
	Nettall (lønnsomhetsindeks)	0,0	7,7
	Utvalg	--	220
Bedrifter med 50 ansatte eller flere	Bedret lønnsomhet	32,8	31,2
	Vil holde seg uendret	33,6	40,2
	Svekket lønnsomhet	33,6	27,2
	Nettall (lønnsomhetsindeks)	-0,8	4,0
	Utvalg	--	312
Totalt	Bedret lønnsomhet	28,3	33,0
	Vil holde seg uendret	41,2	38,4
	Svekket lønnsomhet	28,6	27,5
	Nettall (lønnsomhetsindeks)	-0,3	5,5
	Utvalg	427	532

Lønnsomhetsindeksen for de neste 12 månedene går opp fra -0,3 poeng i forrige kvartal til 5,5 poeng i første kvartal 2015.

Spørsmål 23: NÆRINGSLIVSLEDERNE

Sammenlignet med 12 måneder tidligere, har bedriften i dag flere ansatte, like mange ansatte eller færre ansatte?

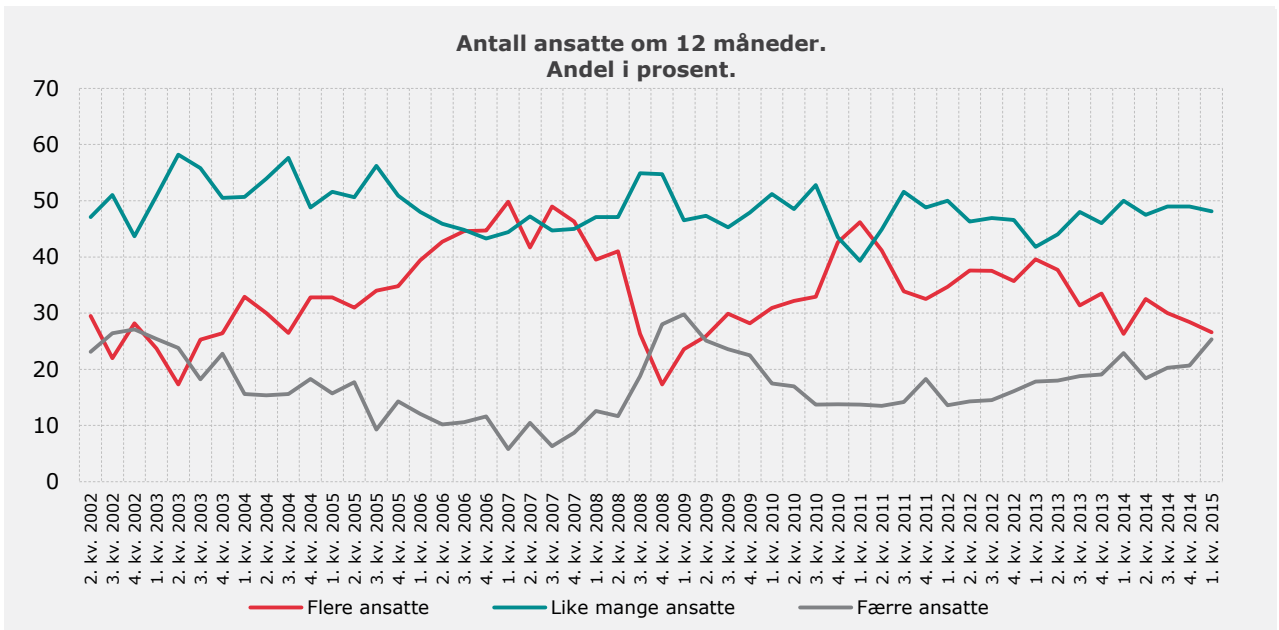

		4. KV. 2014	1. KV. 2015
Bedrifter med færre enn 50 ansatte	Flere ansatte	32,9	32,1
	Like mange ansatte	36,6	42,6
	Færre ansatte	28,5	25,3
	Netto (flere ansatte – færre ansatte)	4,4	6,8
	Utvalg	--	220
Bedrifter med 50 ansatte eller flere	Flere ansatte	44,7	35,1
	Like mange ansatte	25,0	29,5
	Færre ansatte	30,3	35,4
	Netto (flere ansatte – færre ansatte)	14,4	-0,3
	Utvalg	--	312
Totalt	Flere ansatte	36,5	33,8
	Like mange ansatte	33,0	34,9
	Færre ansatte	29,0	31,2
	Netto (flere ansatte – færre ansatte)	7,5	2,6
	Utvalg	427	532

Andelen av næringslivslederne som oppgir at de nå har flere ansatte enn hva de hadde for 12 måneder siden er på 33,8 prosent. Andelen som oppgir at de nå har færre ansatte enn hva de hadde for 12 måneder siden er på 31,2 prosent. Netto for første kvartal 2015 (flere ansatte – færre ansatte) utgjør 2,6 prosent, ned fra 7,5 prosent i forrige kvartal.

Spørsmål 24: NÆRINGSLIVSLEDERNE

Tror du bedriften om 12 måneder vil ha flere ansatte enn i dag, like mange eller færre ansatte?

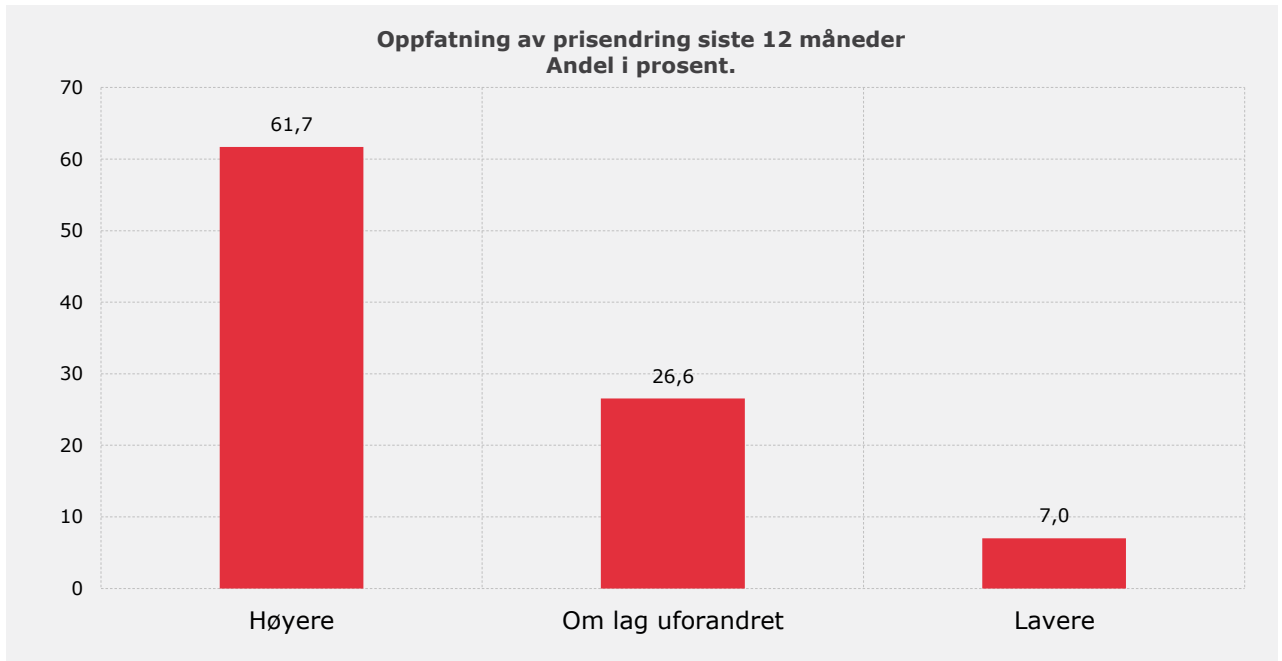
		4. KV. 2014	1. KV. 2015
Bedrifter med færre enn 50 ansatte	Flere ansatte	29,0	28,8
	Like mange ansatte	48,8	53,7
	Færre ansatte	19,5	17,5
	Netto (flere ansatte – færre ansatte)	9,5	11,3
	Utvalg	--	220
Bedrifter med 50 ansatte eller flere	Flere ansatte	27,3	25,0
	Like mange ansatte	49,2	44,2
	Færre ansatte	23,5	30,8
	Netto (flere ansatte – færre ansatte)	3,8	-5,8
	Utvalg	--	312
Totalt	Flere ansatte	28,4	26,6
	Like mange ansatte	49,0	48,1
	Færre ansatte	20,7	25,3
	Netto (flere ansatte – færre ansatte)	7,7	1,3
	Utvalg	427	532

En andel på 26,6 prosent av næringslivslederne oppgir at de forventer å ha flere ansatte om 12 måneder. Andelen som forventer å ha færre ansatte om 12 måneder er på 25,3 prosent, og andelen som forventer å ha like mange ansatte er på 48,1 prosent. Netto (flere ansatte – færre ansatte) for første kvartal 2015 utgjør 1,3 prosent, ned fra 7,7 prosent i forrige kvartal.

RESULTATER – HUSHOLDNINGENE

Spørsmål 25: HUSHOLDNINGENE

Sammenliknet med for 12 måneder siden, tror du prisene på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen, er høyere, om lag uforandret eller lavere nå?

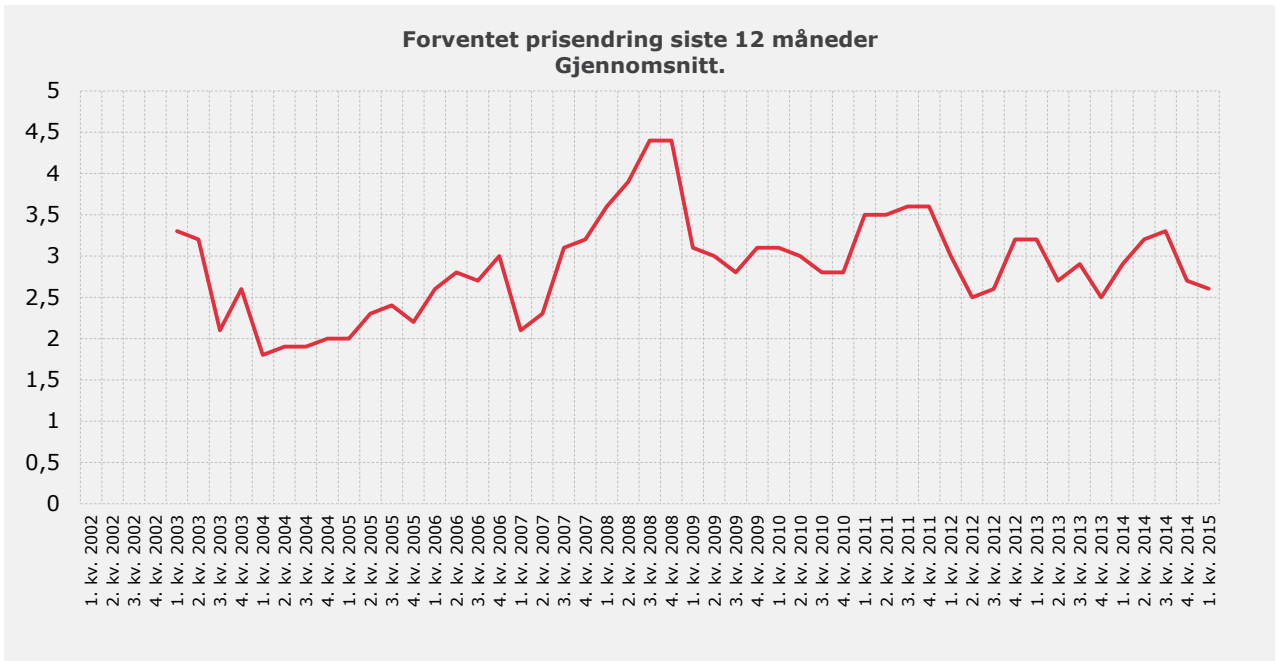

		1. KV. 2015
Husholdningene	Høyere	61,7
	Omtrent uforandret	26,6
	Lavere	7,0
	Utvalg	1023

I første kvartal 2015 er det en andel på 61,7 prosent av husholdningene som tror at prisene på varer og tjenester er høyere nå enn for 12 måneder siden. En andel på 26,6 prosent oppfatter prisene som omtrent uforandret, mens en andel på 7,0 prosent oppfatter at prisene på varer og tjenester er lavere nå enn for 12 måneder siden.

Spørsmål 26: HUSHOLDNINGENE

Omtrent hvor mye høyere/lavere, målt i prosent? (Hvis svart høyere/lavere på spørsmål 25)

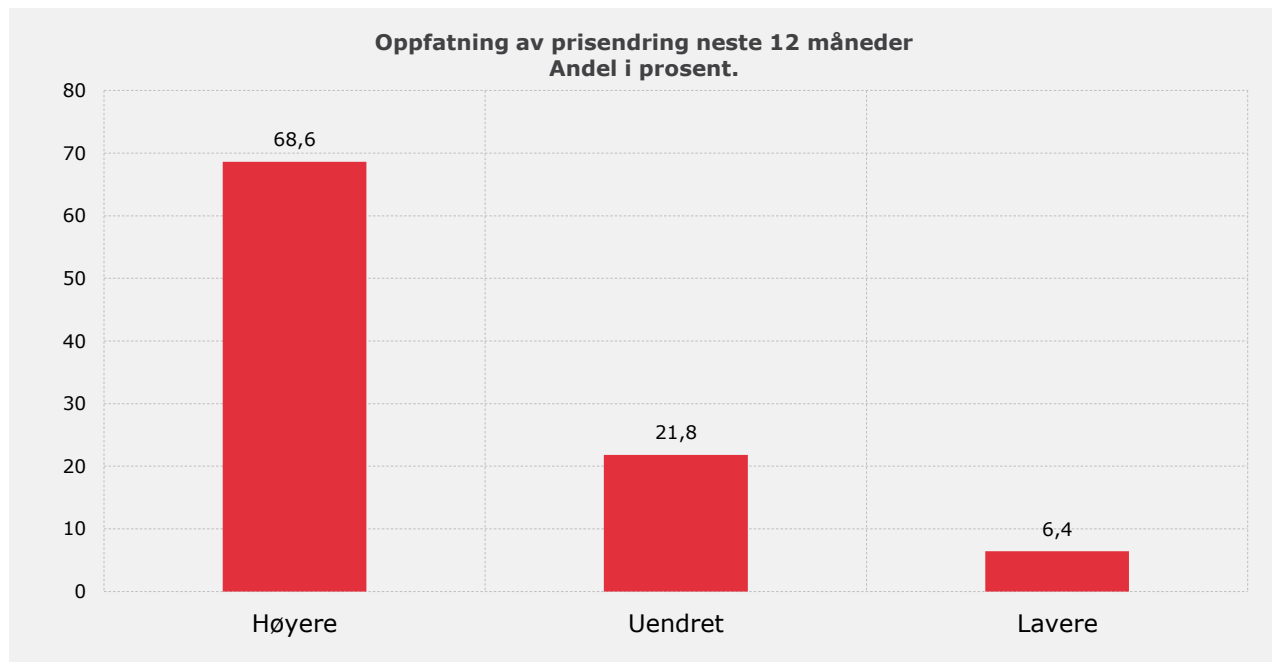

	4. KV. 2014	1. KV. 2015
Husholdningene		
Gjennomsnittlig verdi	2,7	2,6
Median	--	2,0
Laveste verdi	--	-10,0
Høyeste verdi	--	10,0
Utvalg	837	511

Oppfattet prisendring i prosent siste 12 måneder blant husholdningene er på 2,6 prosent i første kvartal 2015.

Spørsmål 27: HUSHOLDNINGENE

Tror du at prisene på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen, i løpet av de neste 12 månedene vil være høyere, uendret eller lavere enn i dag?

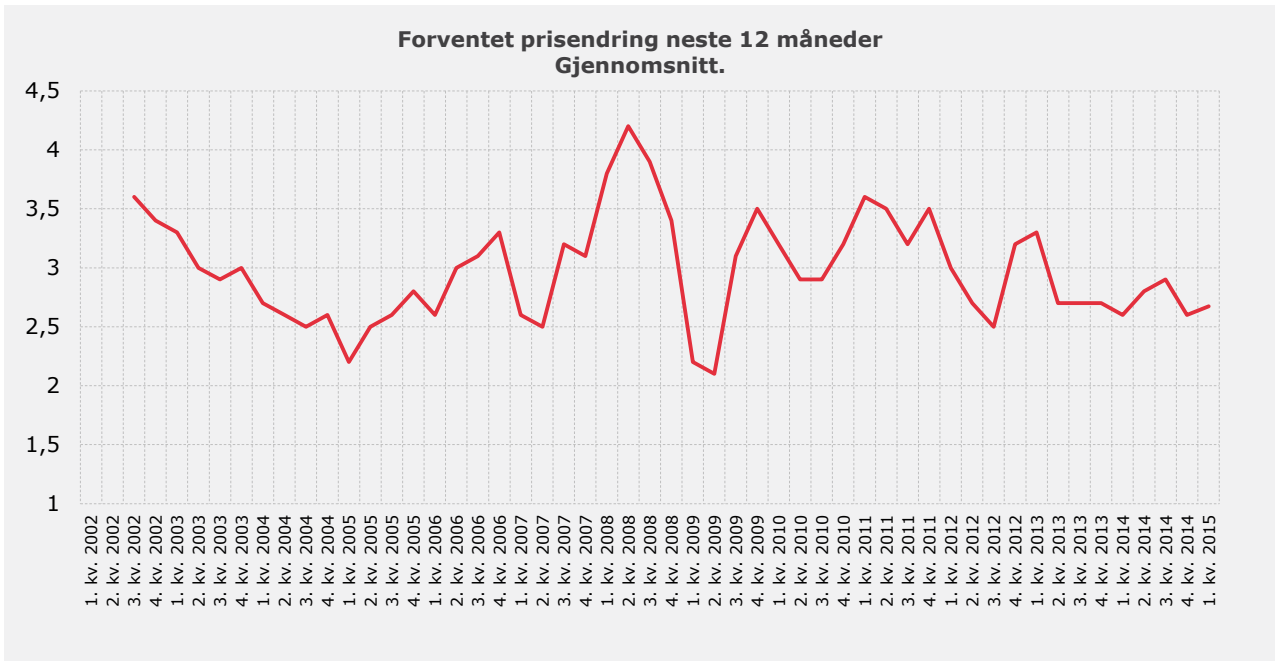
		1. KV. 2015
Husholdningene	Høyere	68,6
	Uendret	21,8
	Lavere	6,4
	Utvalg	1023

En andel på 68,6 prosent tror at prisene på varer og tjenester vil bli høyere i løpet av de neste 12 månedene. En andel på 21,8 prosent tror at prisene på varer tjenester vil være uendret, mens en andel på 6,4 prosent tror at prisene vil bli lavere i løpet av de neste 12 månedene.

Spørsmål 28: HUSHOLDNINGENE

Omtrent hvor mye høyere/lavere, målt i prosent? (Hvis svart høyere/lavere på spørsmål 27)

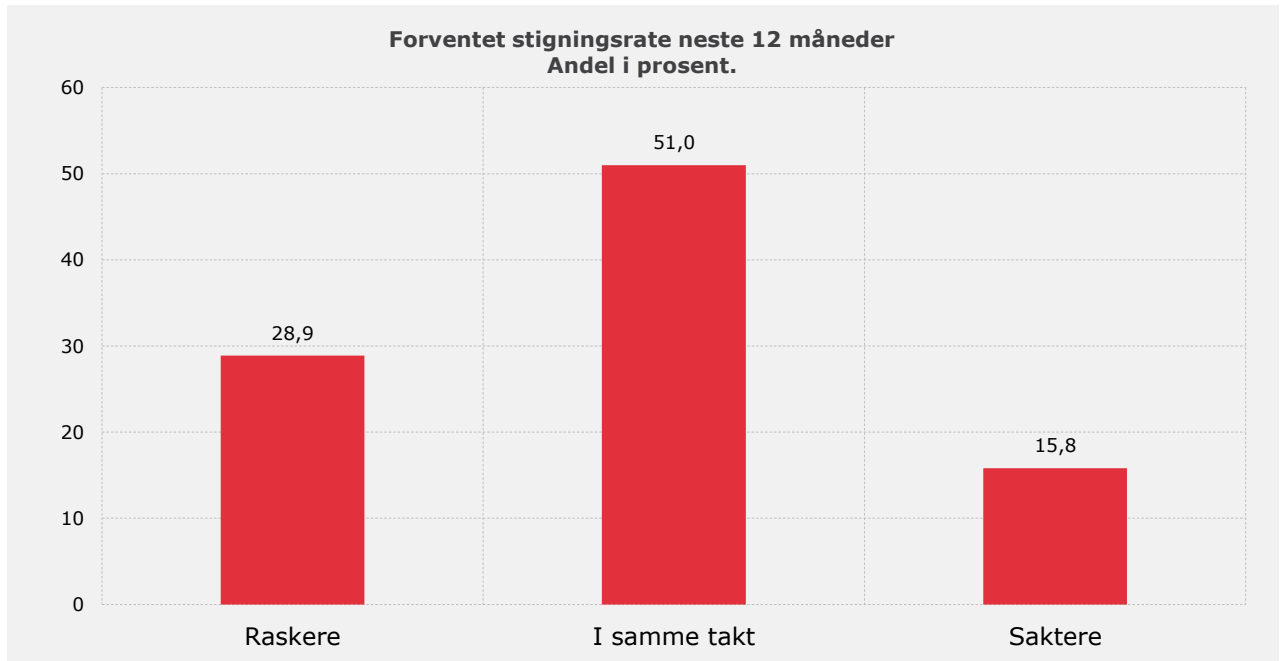

	4. KV. 2014	1. KV. 2015
Husholdningene		
Gjennomsnittlig verdi	2,6	2,7
Median	--	2,0
Laveste verdi	--	-10,0
Høyeste verdi	--	11,0
Utvalg	833	549

Husholdningenes forventning til prisendring på varer og tjenester om 12 måneder er i første kvartal 2015 på 2,7 prosent, opp 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Indeks 29: HUSHOLDNINGENE

Vil prisene stige raskere, i samme takt som i dag eller saktere? (Hvis svart høyere på spørsmål 27)

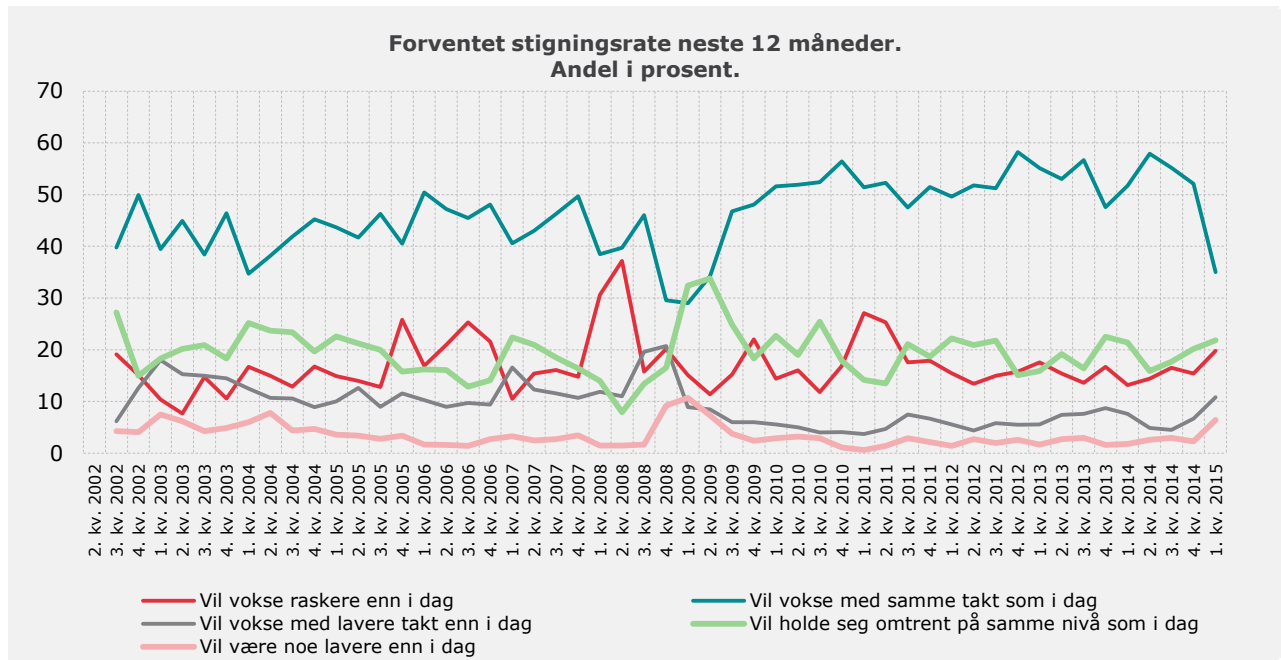

		1. KV. 2015
Husholdningene	Raskere	28,9
	I samme takt	51,0
	Saktere	15,8
	Utvalg	702

En andel på 28,9 prosent forventer at prisene på varer og tjenester i løpet av de neste 12 månedene vil stige raskere enn i dag. Det er en andel på 51,0 prosent som forventer at prisene vil stige i samme takt som i dag, mens en andel på 15,8 prosent forventer at prisene vil stige saktere enn det de gjør i dag.

Spørsmål 30: HUSHOLDNINGENE

Grafen under illustrerer husholdningenes forventninger til prisendring i løpet av de neste 12 måneder. Grafikken er konstruert fra en kombinasjon av svarene på spørsmål 27 og 29.

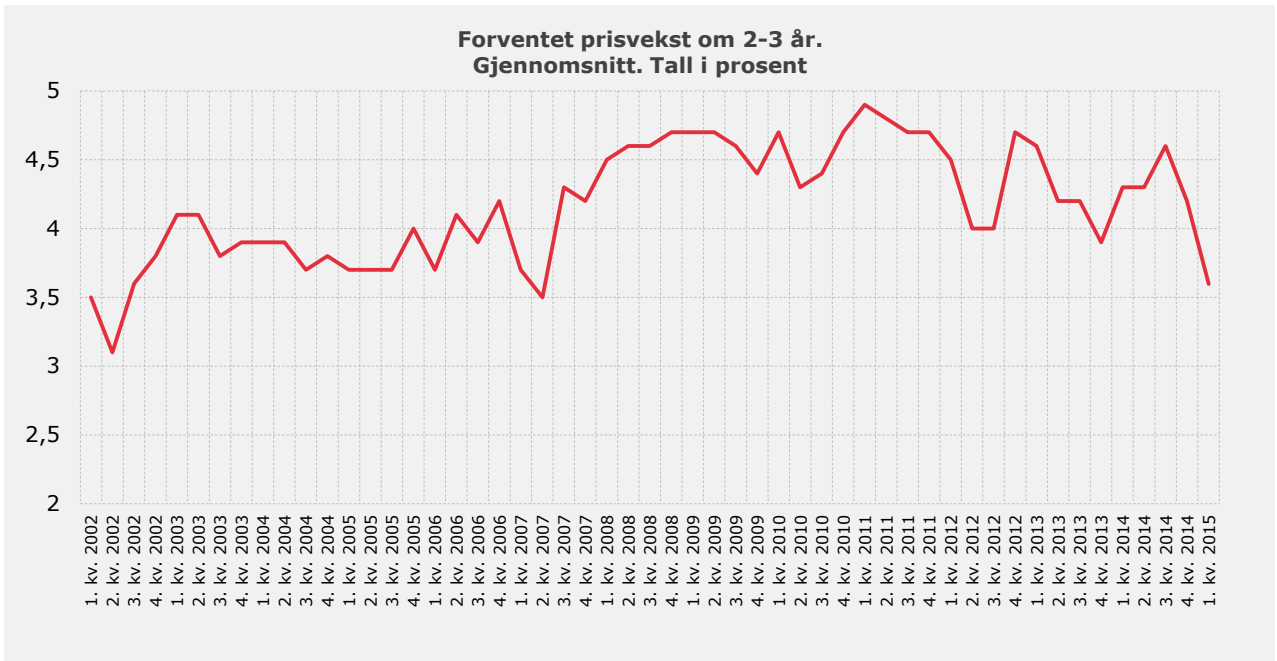

	4. KV. 2014	1. KV. 2015
Husholdningene		
Vil vokse raskere enn i dag	15,4	19,8
Vil vokse med samme takt som i dag	52,1	35,0
Vil vokse med lavere takt enn i dag	6,7	10,9
Vil holde seg omtrent på samme nivå	20,2	21,8
Vil være noe lavere enn i dag	2,3	6,4
Utvalg	1000	1023

En andel på 19,8 prosent av husholdningene forventer at prisene de neste 12 månedene vil vokse raskere enn i dag, opp fra 15,4 prosent i forrige kvartal. En andel på 35,0 prosent forventer at prisene vil vokse med samme takt som i dag, mens en andel på 21,8 forventer at prisene vil holde seg omtrent på samme nivå som i dag.

Spørsmål 31: HUSHOLDNINGENE

Hvor mye tror du prisene på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen, vil stige årlig om 2-3 år, målt i prosent?

	4. KV. 2014	1. KV. 2015
Husholdningene		
Gjennomsnittlig verdi	4,2	3,6
Median	--	3,0
Laveste verdi	--	-3,0
Høyeste verdi	--	10,0
Utvalg	715	672

Forventet årlig prisvekst om 2-3 år blant husholdningene er 3,6 prosent i første kvartal 2015, ned 0,6 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Spørsmål 32: HUSHOLDNINGENE

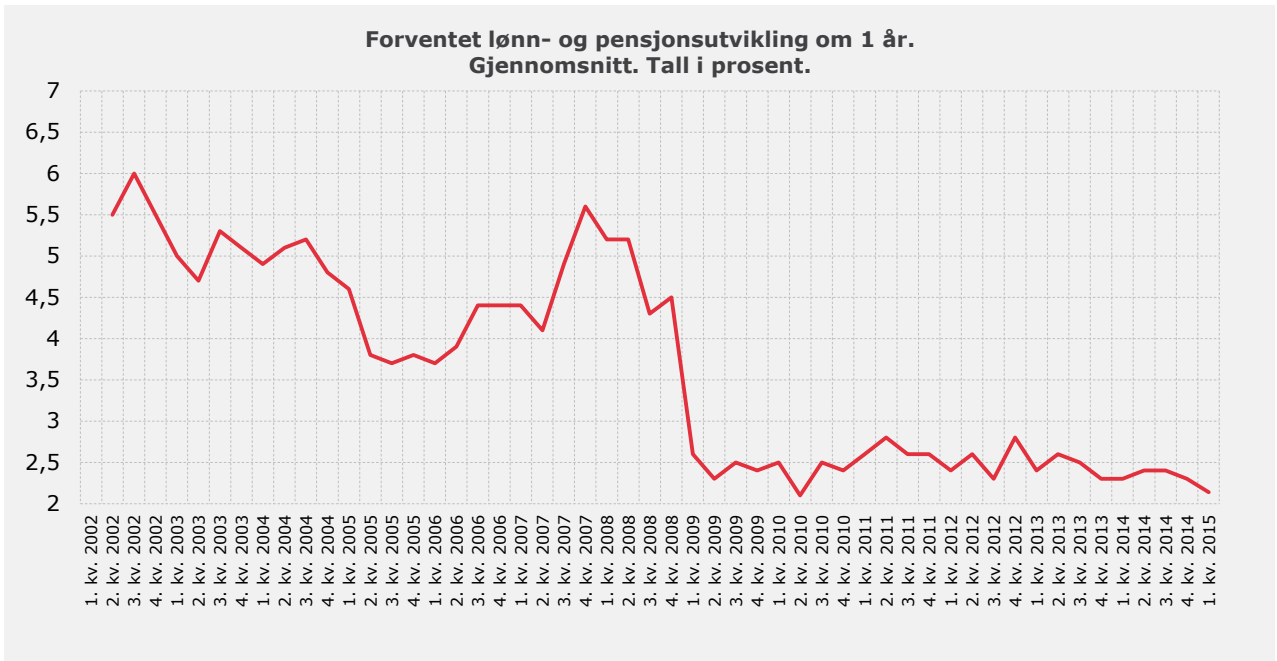
Sammenliknet med for 12 måneder siden, hvor mange prosent tror du din lønn eller pensjon har endret seg?

		1. KV. 2015
	Gjennomsnittlig verdi	2,6
	Median	2,0
Husholdningene	Laveste verdi	-10,0
	Høyeste verdi	11,0
	Utvalg	767

Husholdningene opplever i første kvartal 2015 at lønn eller pensjon har økt med 2,6 prosent i løpet av de siste 12 månedene.

Spørsmål 33: HUSHOLDNINGENE

Omtrent hvor mange prosent tror du din lønn eller pensjon vil endres de neste 12 månedene?

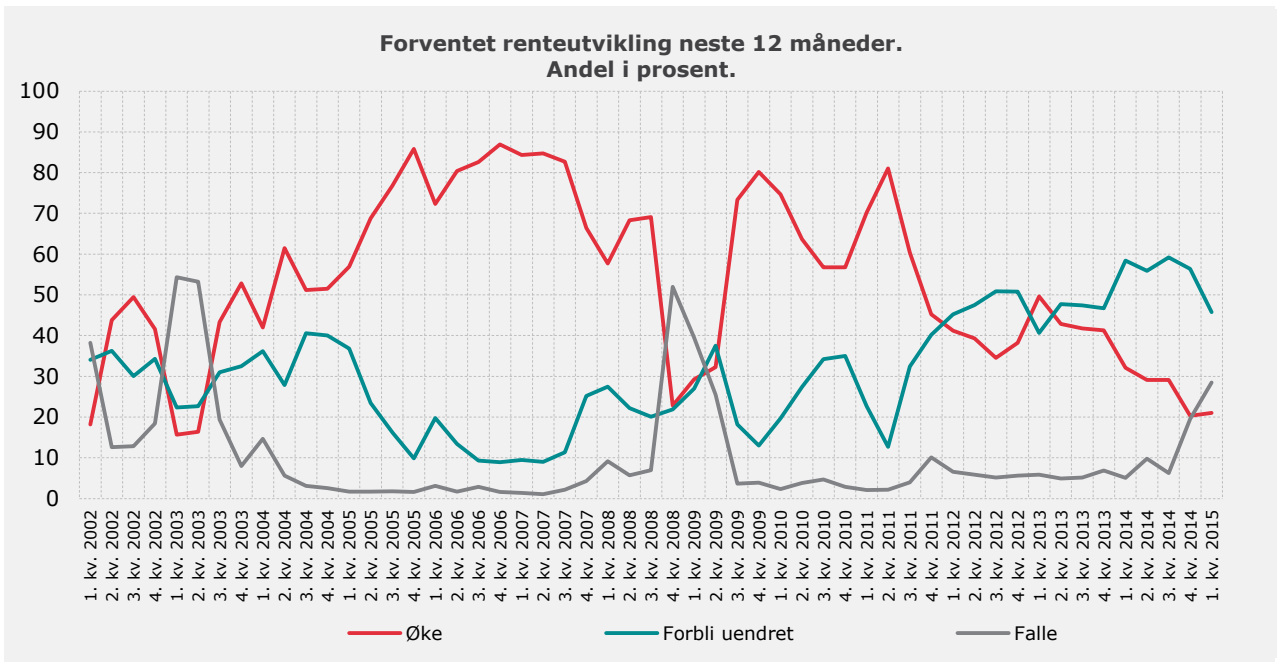

	4. KV. 2014	1. KV. 2015
Gjennomsnittlig verdi	2,3	2,1
Median	--	2,0
Husholdningene Laveste verdi	--	-10,0
Høyeste verdi	--	10,5
Utvalg	816	800

Forventet lønns- og pensjonsutvikling de neste 12 månedene blant husholdningene er på 2,1 prosent, ned 0,2 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Spørsmål 34: HUSHOLDNINGENE

Tror du nivået på innskudds- og lånerenter vil øke, forbli uendret eller falle de neste 12 månedene?

		4. KV. 2014	1. KV. 2015
Husholdningene	Øke	20,3	21,1
	Forbli uendret	56,4	45,7
	Falle	19,5	28,5
	Utvalg	1000	1023

Andelen av husholdningene som i første kvartal 2015 forventer at nivået på innskudds- og lånerenter vil øke i løpet av de neste 12 månedene er på 21,1 prosent, mens 45,7 prosent av husholdningene forventer at innskudds- og lånerenter vil forbli uendret. En andel på 28,5 prosent forventer at nivået på innskudds- og lånerenter vil falle i løpet av de neste 12 månedene, opp fra 19,5 prosent i forrige kvartal.

TEKNISKE KOMMENTARER – ØKONOMENE OG PARTENE I ARBEIDSLIVET

UTVALG OG UTVALGSMETODE	<p>Utvalget består av eksperter i finansnæringen, akademien og partene i arbeidslivet, vervet av Epinion via e-post, samt på respondentlister fra tidligere gjennomførte undersøkelser. Listene er korrigert for respondenter som ikke lenger er relevante, eller som ikke lenger ønsker å delta.</p>
ANTALL INTERVJU	<p>I denne undersøkelsen er det gjennomført totalt 112 intervju blant økonomer innenfor akademien og finansnæringen, samt representanter for partene i sentrale arbeidslivsorganisasjoner.</p> <p>Det er gjennomført 58 intervju med økonomer og 54 med representanter fra partene i arbeidslivet.</p>
VEKTING	<p>Resultatene i denne undersøkelsen er ikke vektet.</p>
DATAINNSAMLINGS METODE	<p>Feltarbeidet er gjennomført på web ved bruk av datainnsamlingsverktøyet IBM-SPSS. Respondentene er invitert til å delta ved utsendelse av e-post.</p>
DATAINNSAMLINGS PERIODE	<p>Feltarbeidet er gjennomført i tidsrommet fra 2.februar til 20. februar 2015.</p>
EKSTREM OBSERVASJONER	<p>Ekstremobservasjoner over 8 prosent er her holdt utenfor i presentasjonen av gjennomsnittstallene for pris- og lønnsutviklingen.</p>

TEKNISKE KOMMENTARER – NÆRINGSLEDERNE

UTVALG OG UTVALGSMETODE	<p>Denne undersøkelsen har et representativt utvalg av daglig ledere, økonomiansvarlige og innkjøpssjefer i norske bedrifter med 20 ansatte eller flere. Undersøkelsen er gjennomført med Respons Analyse som en underleverandør for deler av intervjuene.</p>
ANTALL INTERVJU	<p>Det er gjennomført totalt 532 intervju blant næringslivslederne hvorav 312 er fra bedrifter med 50 ansatte eller flere, og 220 er fra bedrifter med færre enn 50 ansatte.</p>
VEKTING	<p>Resultatene i denne undersøkelsen er vektet basert på følgende variabler: Geografi (landsdel), sektor (bransje) og antall ansatte i bedriften.</p>
DATAINNSAMLINGS METODE	<p>Feltarbeidet er gjennomført på web ved bruk av datainnsamlingsverktøyet IBM-SPSS. Respondentene er invitert til å delta ved utsendelse av e-post.</p>
DATAINNSAMLINGS PERIODE	<p>Feltarbeidet er gjennomført i tidsrommet fra 2.februar til 20. februar 2015.</p>
EKSTREM OBSERVASJONER	<p>Ekstremobservasjoner over 11 prosent er her holdt utenfor i presentasjonen av gjennomsnittstallene for pris- og lønnsutviklingen.</p>

TEKNISKE KOMMENTARER – HUSHOLDNINGENE

UTVALG OG UTVALGSMETODE	<p>Undersøkelsen er gjennomført med et representativt utvalg av privatpersoner over 15 år, trukket tilfeldig i befolkningen i Norge. Intervju gjennomført på fasttelefon utgjør 43 prosent, og intervju gjennomført på mobiltelefon utgjør 57 prosent.</p>
ANTALL INTERVJU	<p>Det er gjennomført totalt 1023 intervju blant norske husholdninger.</p>
VEKTING	<p>Resultatene i denne undersøkelsen er vektet basert på følgende variabler: Geografi (landsdel), alder og kjønn.</p>
DATAINNSAMLINGS METODE	<p>Feltarbeidet er gjennomført ved telefonintervju i Epinions CATI - senter.</p>
DATAINNSAMLINGS PERIODE	<p>Feltarbeidet er gjennomført i tidsrommet fra 2.februar til 20. februar 2015.</p>
EKSTREM OBSERVASJONER	<p>Ekstremobservasjoner over 11 prosent er her holdt utenfor i presentasjonen av gjennomsnittstallene for pris- og lønnsutviklingen.</p>

EPINION AARHUS

NORDHAVNSGADE 1-3
8000 AARHUS C
T: +45 87 30 95 00
E: TV@EPINION.DK
W: WWW.EPINION.DK

EPINION COPENHAGEN

RYESGADE 3F
2200 COPENHAGEN N
T: +45 87 30 95 00
E: TYA@EPINION.DK
W: WWW.EPINION.DK

EPINION HAMBURG

ERICUSSPITZE 4
20457 HAMBURG – GERMANY
T: +45 87 30 95 00
E: TV@EPINION.DK
W: WWW.EPINIONCONSULTING.DE

EPINION MALMÖ

ADELGATAN 5
21122 MALMÖ - SWEDEN
T: +45 87 30 95 00
E: TV@EPINION.DK
W: WWW.EPINION.SE

EPINION OSLO

BISKOP GUNNERUS GATE 2
0155 OSLO - NORWAY
T: +47 40 45 89 00
E: SM@EPINION.NO
W: WWW.EPINION.NO

EPINION SAIGON

11TH FL, DINH LE BUILDING,
1 DINH LE, DIST. 4, HCMC
VIETNAM
T: +84 8 38 26 89 89
E: OFFICE@EPINION.VN
W: WWW.EPINION.VN

EPINION STAVANGER

KLUBBGATE 5
4006 STAVANGER - NORWAY
T: +47 90 17 18 99
E: SM@EPINION.NO
W: WWW.EPINION.NO

EPINION VIENNA

SEMPERSTRASSE 1/2 - 4
1180 VIENNA - AUSTRIA
T: +45 87 30 95 00
E: TV@EPINION.DK
W: WWW.EPINIONCONSULTING.AT

